

Χώροι πολιτισμού στον λόφο Ξενία Κοζάνης

Επεμβάσεις στην γειτονιά Σκ'ρκα συνδέοντας τον λόφο με την πόλη

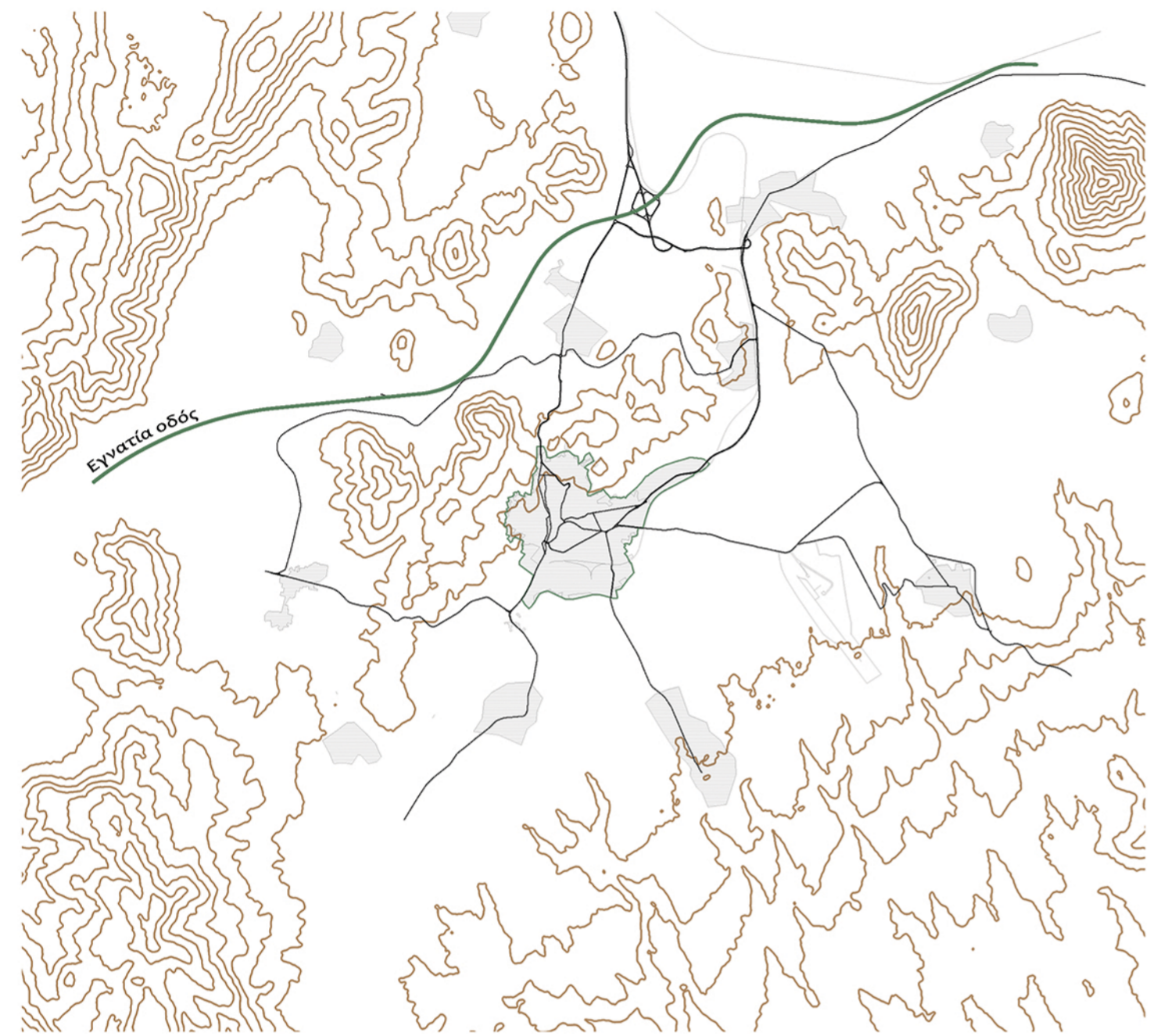
Π Ο Λ Υ Τ Ε Χ Ν Ε Ι Ο Κ Ρ Η Τ Η Σ
Σ χ ο λ ή Α ρ χ ι τ ε κ τ ό ν ω ν Μ η χ α ν ι κ ώ ν

φοιτήτρια Τσάμου Βασιλική
επιβλέπων καθηγητής Σκουτέλης Νικόλαος

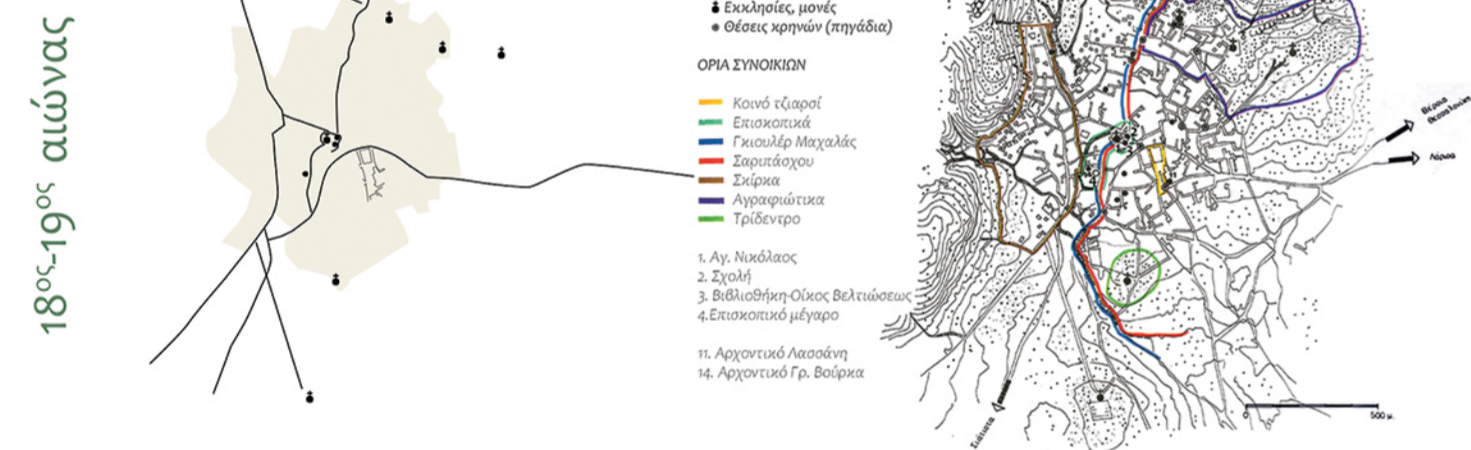
Ιστορικό πλαίσιο

Η Κοζάνη καταλαμβάνει αμφιθεατρική τοποθεσία στους πρόποδες των Καραγιαννίων και στρέφεται προς την κοιλάδα του Αλιάκμονα. Η γέννηση της πόλης τοποθετείται τον 14ο-15ο αιώνα, καθώς τα ορεινά καταφύγια διακείμενων χριστιανικών πληθυσμών μετατρέπονται σε μόνιμες εγκαταστάσεις. Μέχρι τις αρχές του 18ου αιώνα, η Κοζάνη έγινε προστατευμένη πόλη της σουλτανομάντης. Έτσι εασφάλισε τις προϋποθέσεις για την εξέλιξη της. Τα επόμενα χρόνια η πόλη εξελίσσεται σε σημαντικό εμποροβιοτεχνικό κέντρο και αναπτύσσονται εμπορικές σχέσεις με την Αυστροουγγαρία.

Η πολεοδομική διάταξη δεν ακολούθησε κάποιο προκαθορισμένο σχέδιο. Η αυθόρμητη χάραξη, χαρακτηριστική της Τουρκοκρατίας, καθοριζόταν κυρίως από την ασφάλεια του οικισμού και την κλίση του εδάφους.

Οι συνοικίες, μαχαλάδες, δημιουργήθηκαν από την εγκατάσταση οικογενειών κοινής καταγωγής, όπως υποδηλώνουν τα τοπωνύμια.

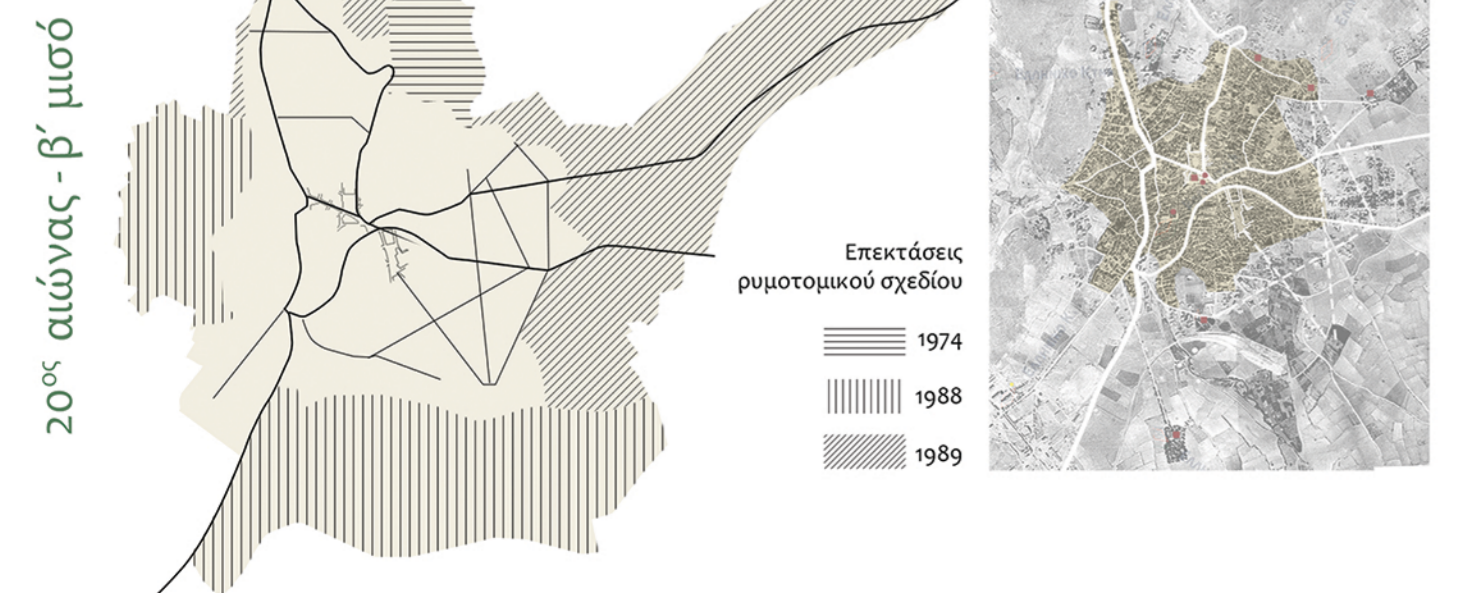
Ήδη από το 1920 η Κοζάνη μορφολογικά και δομικά ξεκινά να απομακρύνεται από την «παράδοση» και να μετασχηματίζεται στη σύγχρονη της μορφή αφήνοντας ως τεκμήρια του παρελθόντος (γήνη κτηρίων και οδών στους πυρήνες των παλιών γειτονιών.

Η νέα ρυμοτομία της πόλης που προτείνεται κι εγκρίνεται το 1925 από τον αρχιτέκτονα Αριστοτέλη Ζάγο μοιάζει να αποδέχεται την μέχρι τότε υφιστάμενη κατάσταση διευρύνοντας κατά κανόνα τις υπάρχουσες οδούς ενώ στις περιοχές επέκτασης το νέο σχέδιο παραπέμπει σε σχεδιασμό «κηπούπολης».

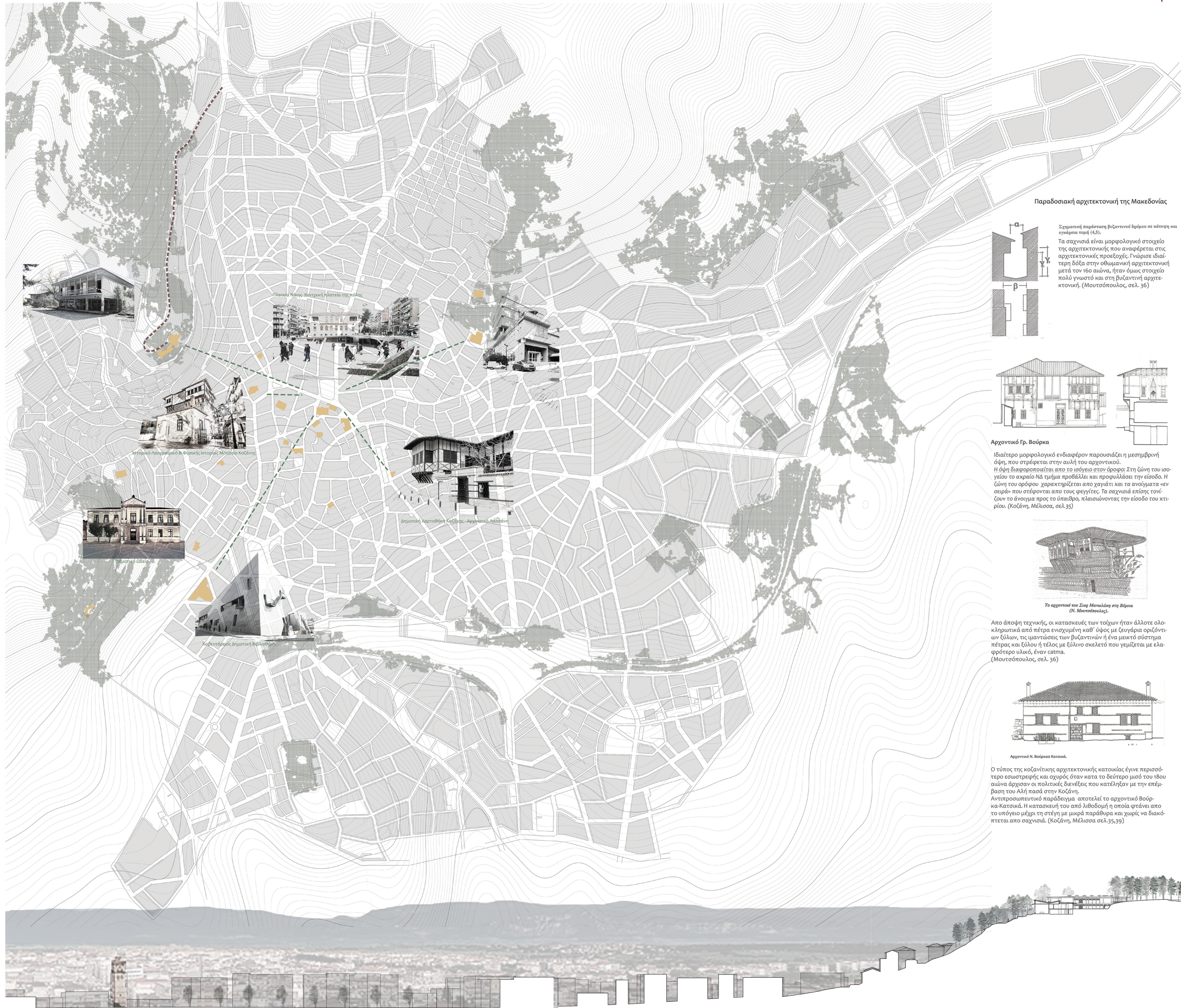

Το 1974 μια μικρή επέκταση συμπλήρωσε το σχέδιο του 1929, ενώ σημαντικές επεκτάσεις πραγματοποιήθηκαν τη δεκαετία του 1980.

Η σημαντικότερη αλλαγή στον παραδοσιακό ιστό συντελέστηκε μεταπολεμικά όταν η πόλη χρειάστηκε να διαχειριστεί φαινόμενα όπως η μεγάλη δημογραφική συγκέντρωση και οι αυθαίρετες οικιστικές αναπτύξεις στα όρια της πόλης.

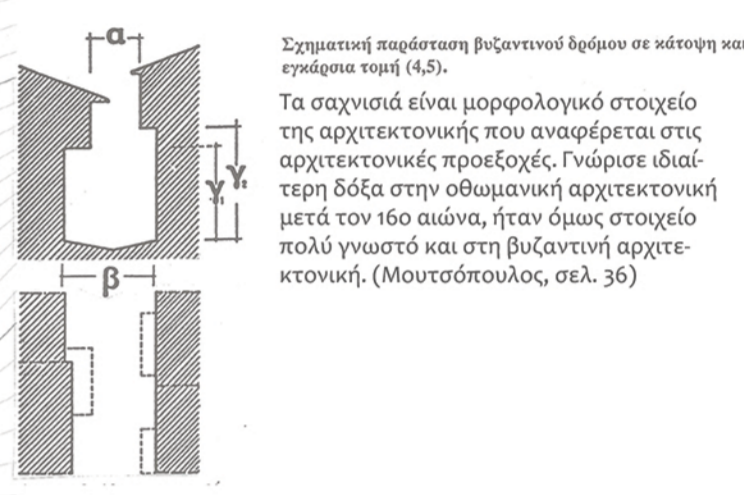
Δίκτυο πολιτισμού

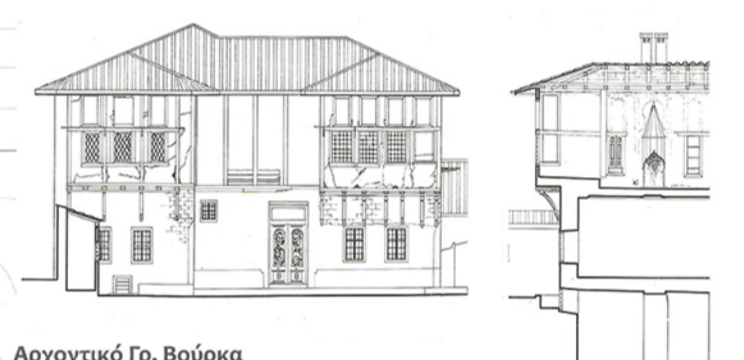
καμπαναριό πεζοδρόμιος λόφος Ξενία

Σχέση λόφου Ξενία με την πόλη

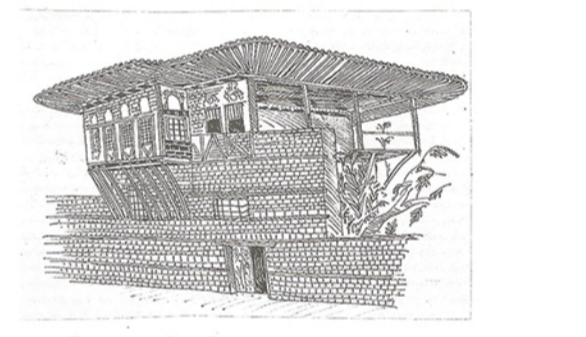
Παραδοσιακή αρχιτεκτονική της Μακεδονίας

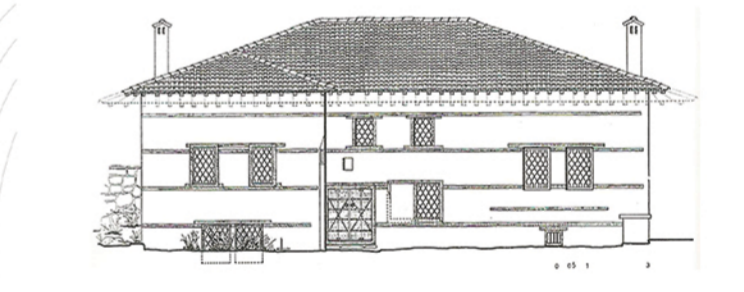
Σχηματική παράσταση βυζαντινού θεάτρου σε κλίση και εργάσιμη τομή (1,5). Τα σχηματικά είναι μορφολογικό στοιχείο της αρχιτεκτονικής που αναφέρεται στις αρχιτεκτονικές προεξοχές. Γνώρισε ιδιαίτερη δόξα στην οθωμανική αρχιτεκτονική μετά τον 16ο αιώνα, ήταν όμως στοιχείο πολύ γνωστό και στη βυζαντινή αρχιτεκτονική. (Μουτσόπουλος, σελ. 36)

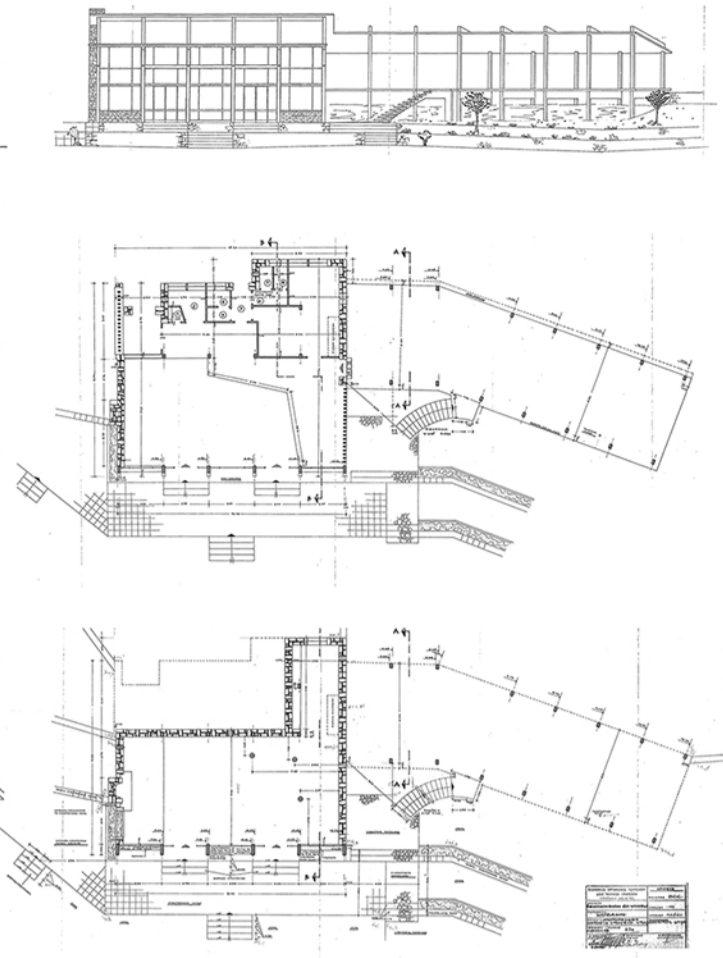
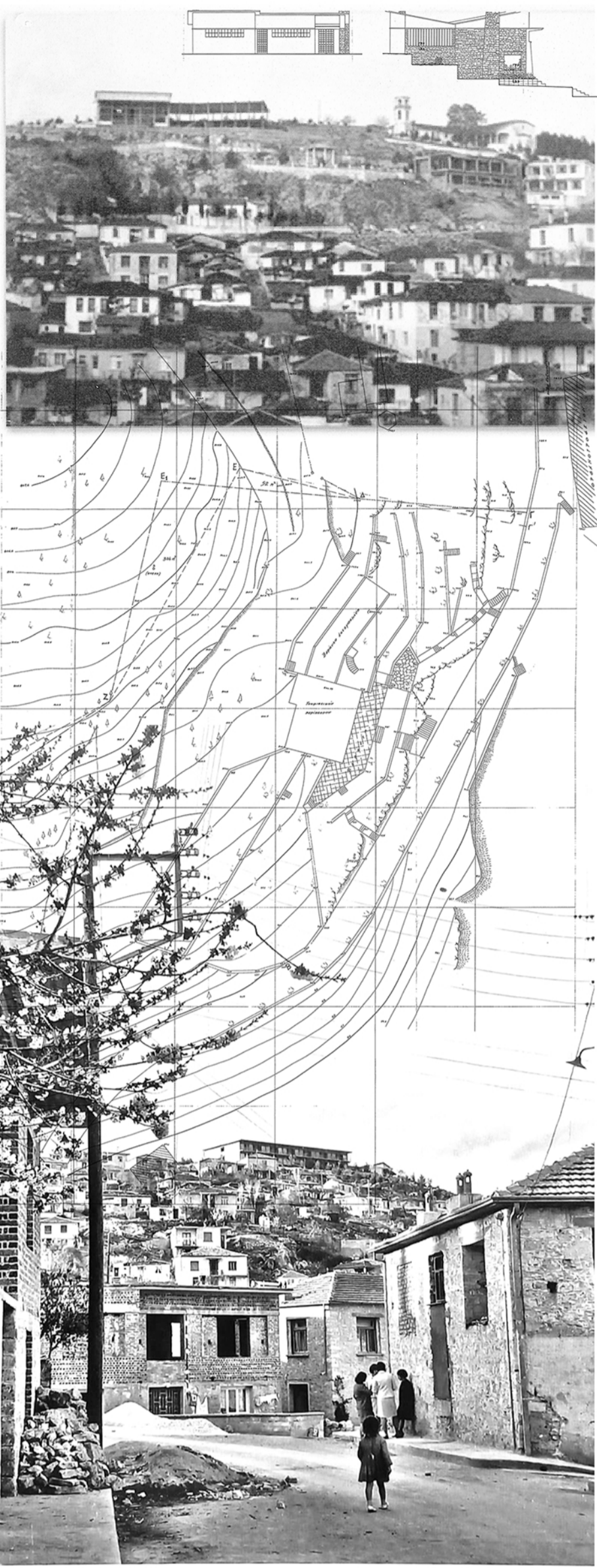
Αρχοντικό Γκ. Βούρκα
 Ιδιαίτερο μορφολογικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η μεσημβρινή όψη, που στρέφεται στην αυλή του αρχοντικού. Η όψη διακρίσσεται από το σύγχο στον άξονα. Στη ζώνη του σοφίτου το κενό ΝΑ τμήμα προβάλλει και προφυλάει την είσοδο. Η ζώνη του ορόφου χαρακτηρίζεται από χαμηλά και τα ανοίγματα εν σειρά που στέφονται από τους φεγγίτες. Τα σχηματικά επίσης τονίζουν το άνοιγμα προς το υπάθρο, πλαισιώνοντας την είσοδο του κτηρίου. (Κοζάνη, Μέλισσα, σελ. 35)

Το αρχοντάκι του Σπαγ Μανιάδση στη Βούρα (Ν. Μεσοποταλία).
 Από άποψη τεχνικής, οι κατασκευές των τοίχων ήταν άλλοτε ολοκληρωτικά από πέτρα ενωχόμενη καθ' ύψος με λευγάρα οριζόντιων εύλων, τις μαντινάδες των βυζαντινών ή ένα μεικτό σύστημα πέτρας και εύλου ή τέλος με εύλο σκελετό που γεμίζεται με ελαφρότερο υλικό, έναν catpa. (Μουτσόπουλος, σελ. 36)

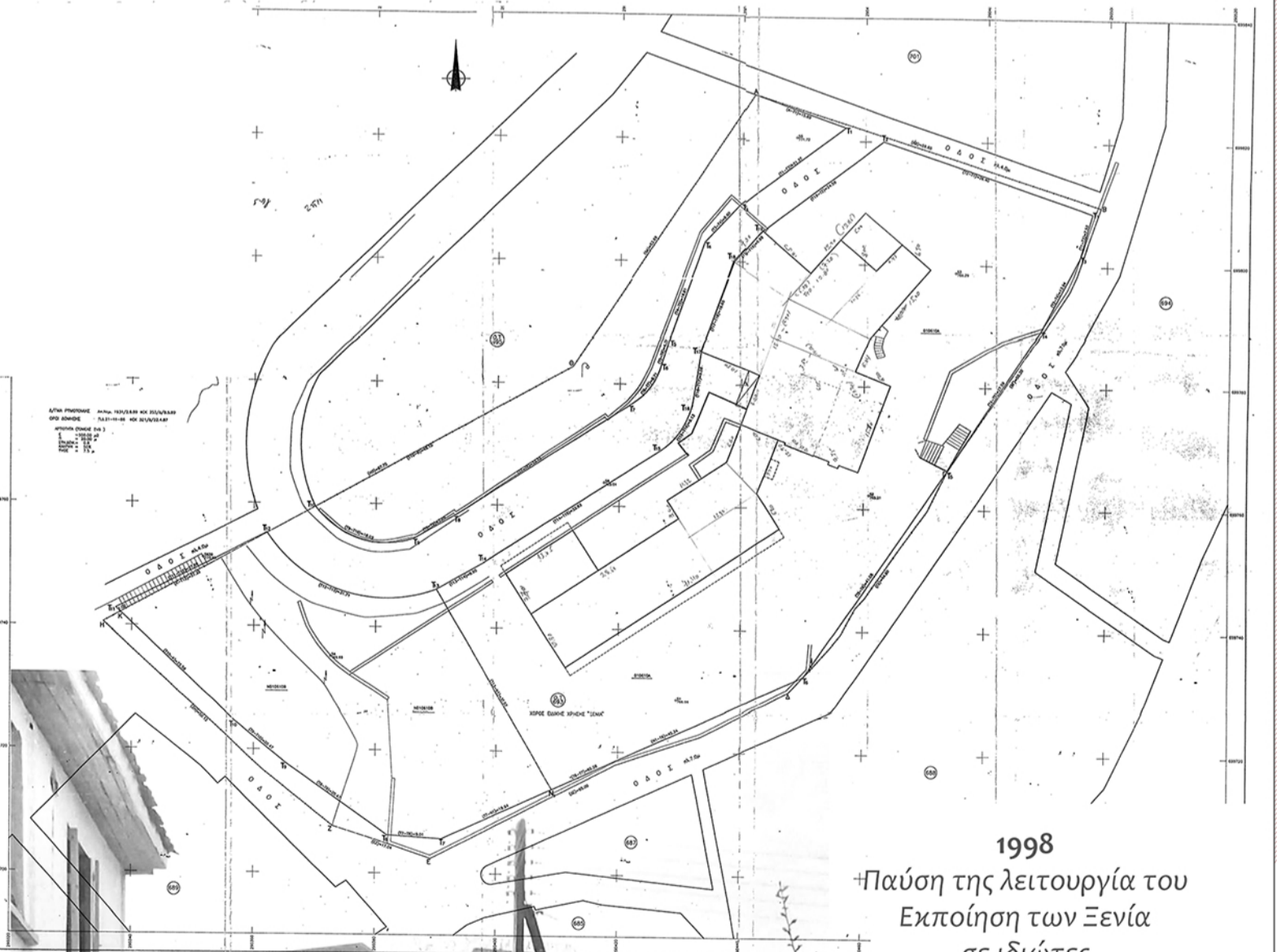
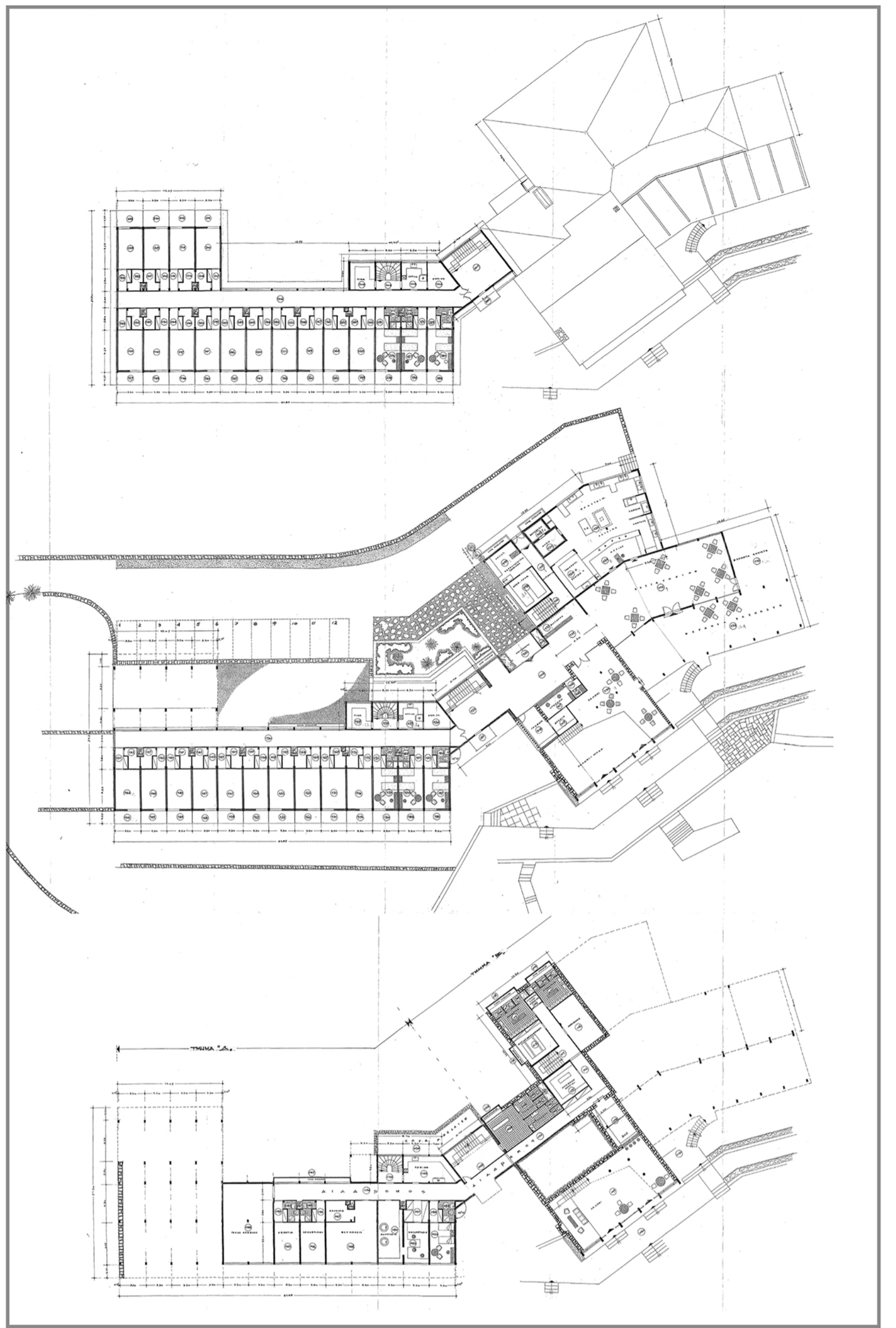
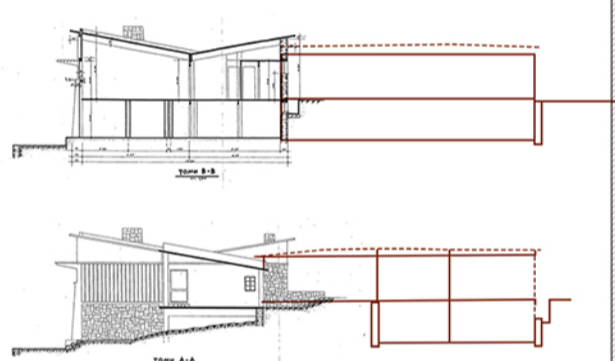
Αρχοντάκι Ν. Βούρκα Κατωιά.
 Ο τύπος της κοζαντικής αρχιτεκτονικής κατοικίας έγινε περισσότερο εσωστρεφής και σφυρς όταν κατά το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα άρχισαν οι πολιτικές διενέξεις που κατέληξαν με την επέμβαση του Αλή πασά στην Κοζάνη. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αποτελεί το αρχοντικό Βούρκα-Κατωιά. Η κατοικία του από λιθοδομή η οποία φτάνει από το υπόγειο μέχρι τη στέγη με μικρά παράθυρα και χωρίς να διακόπτεται από αερασιά. (Κοζάνη, Μέλισσα σελ.35,39)

1953
Κατασκευή τουριστικού περιπτέρου
απο τον τουριστικό όμιλο
«ο Λασσάνης»

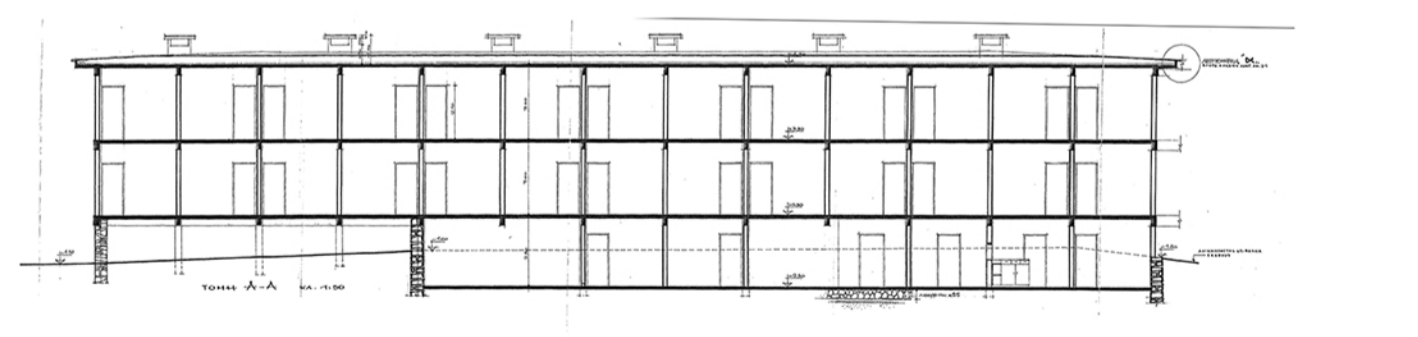
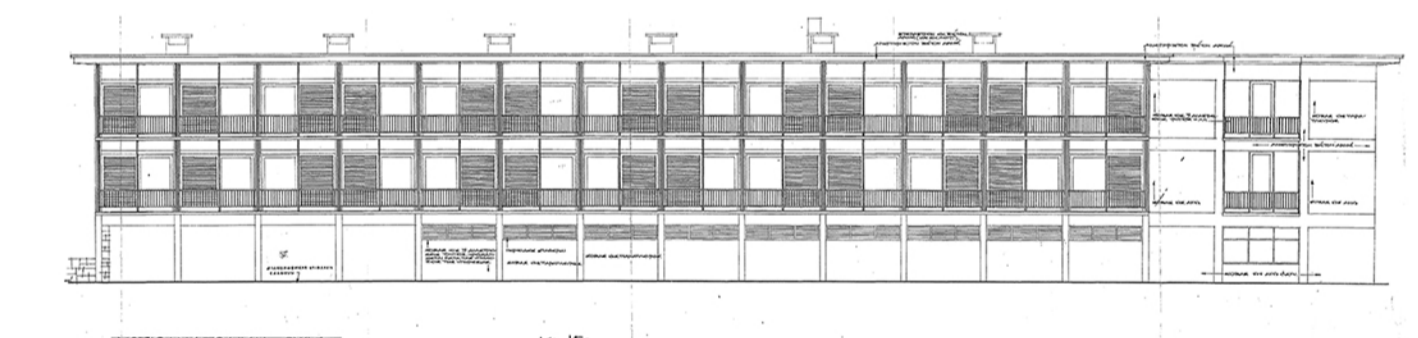
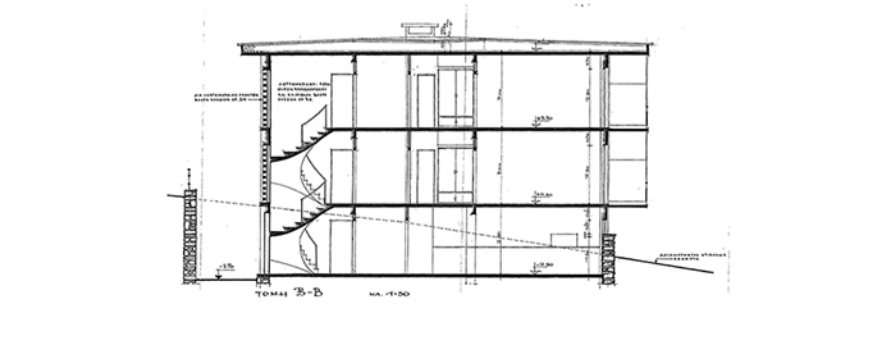
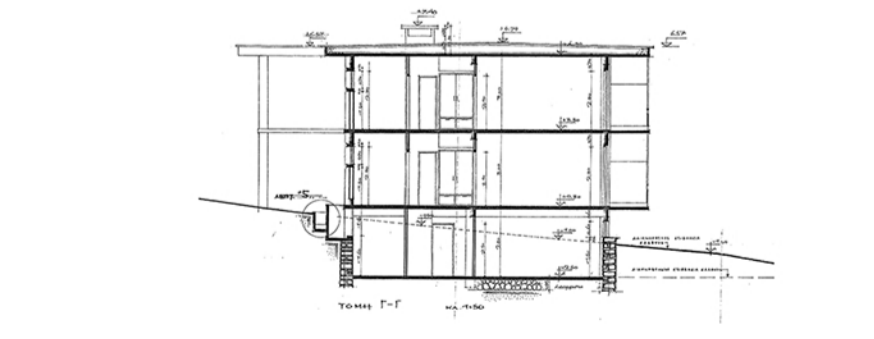
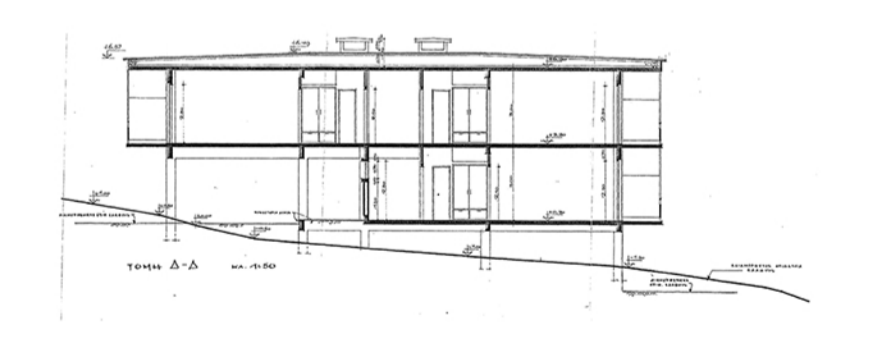
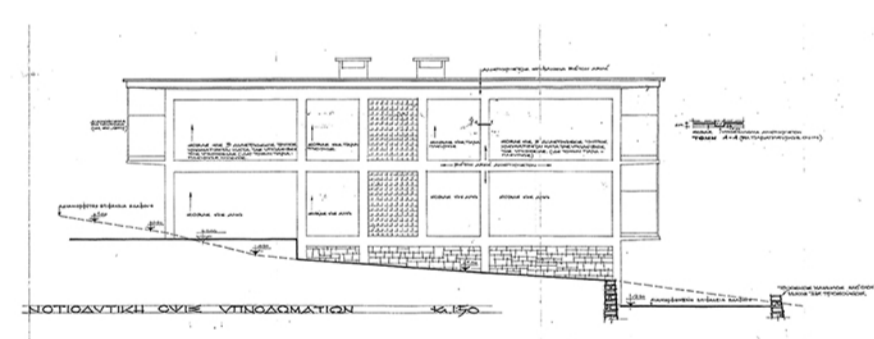
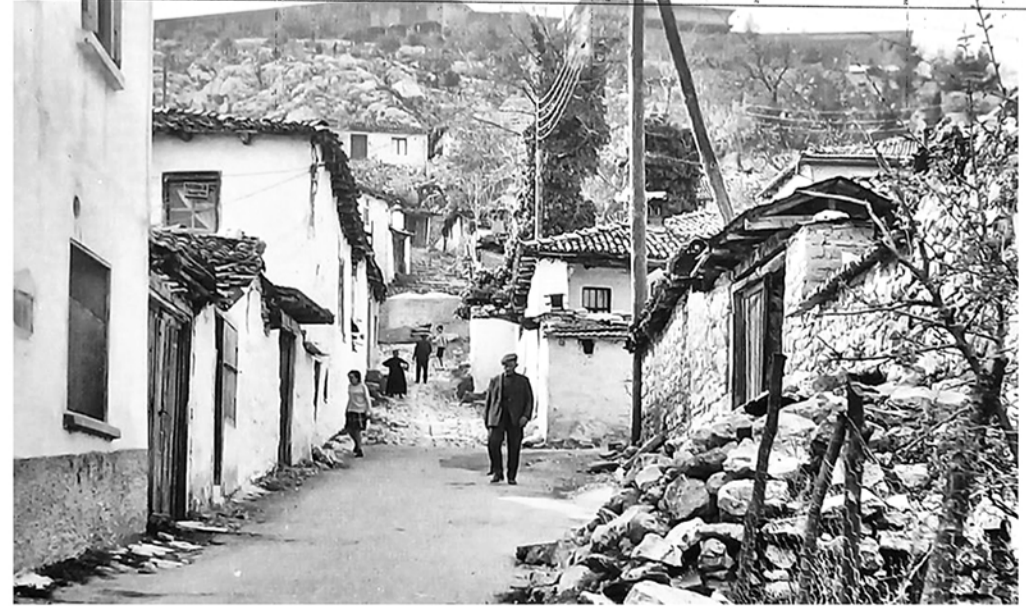
1963
Παραχώρηση οικοπέδου στον ΕΟΤ
για την ανέγερση του Ξενία

1965
Κατασκευή Ξενία- σύνταξη μελέτης
απο τον αρχιτέκτονα Κ. Λεβίδη

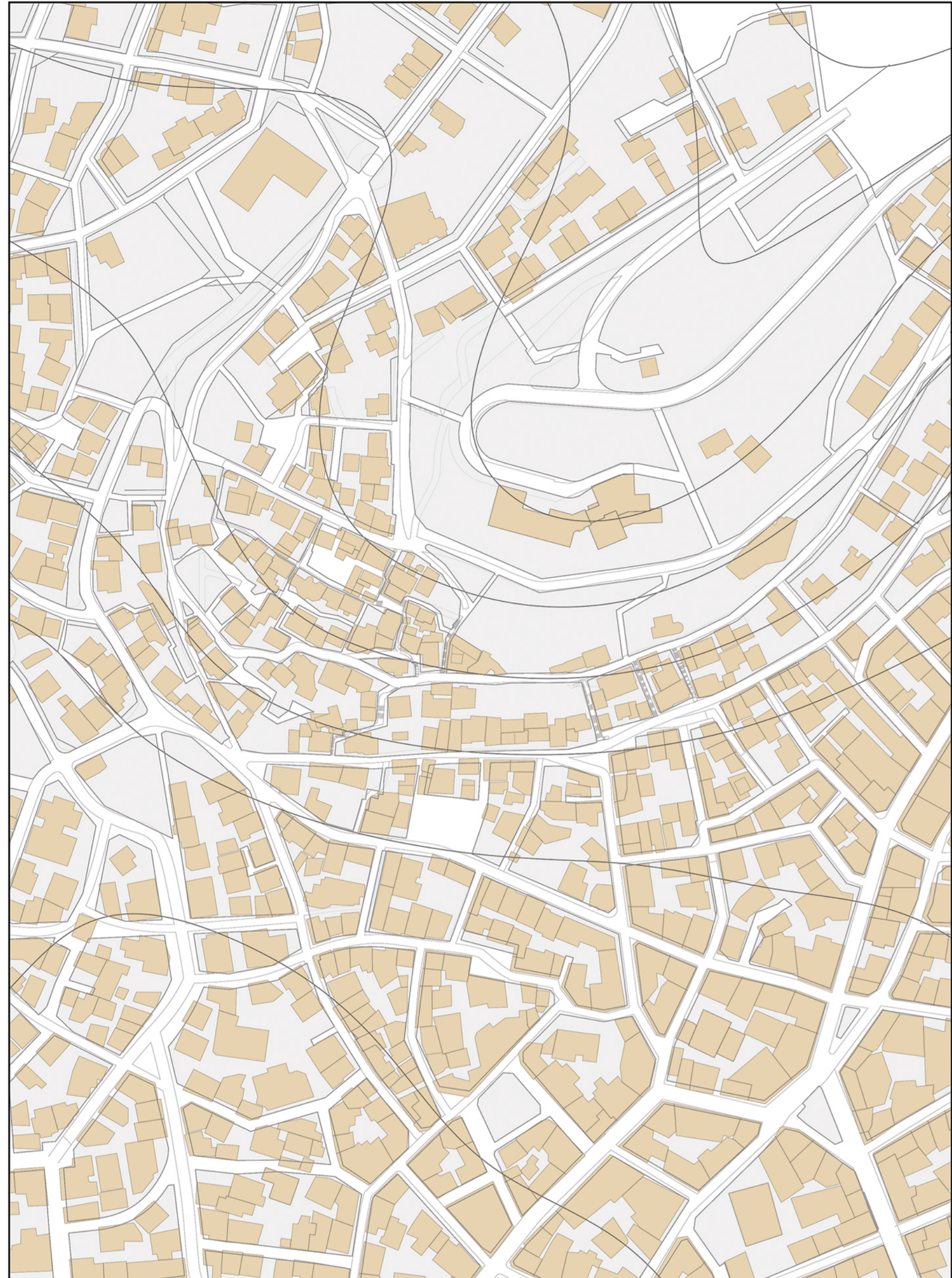
1998
Παύση της λειτουργία του
Εκποίηση των Ξενία
σε ιδιώτες

2009
Χαρακτηρίζεται
μνημείο

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ

Ανάλυση ευρύτερης περιοχής επέμβασης

Η γειτονιά
γεφύρωση αντιθέσεων

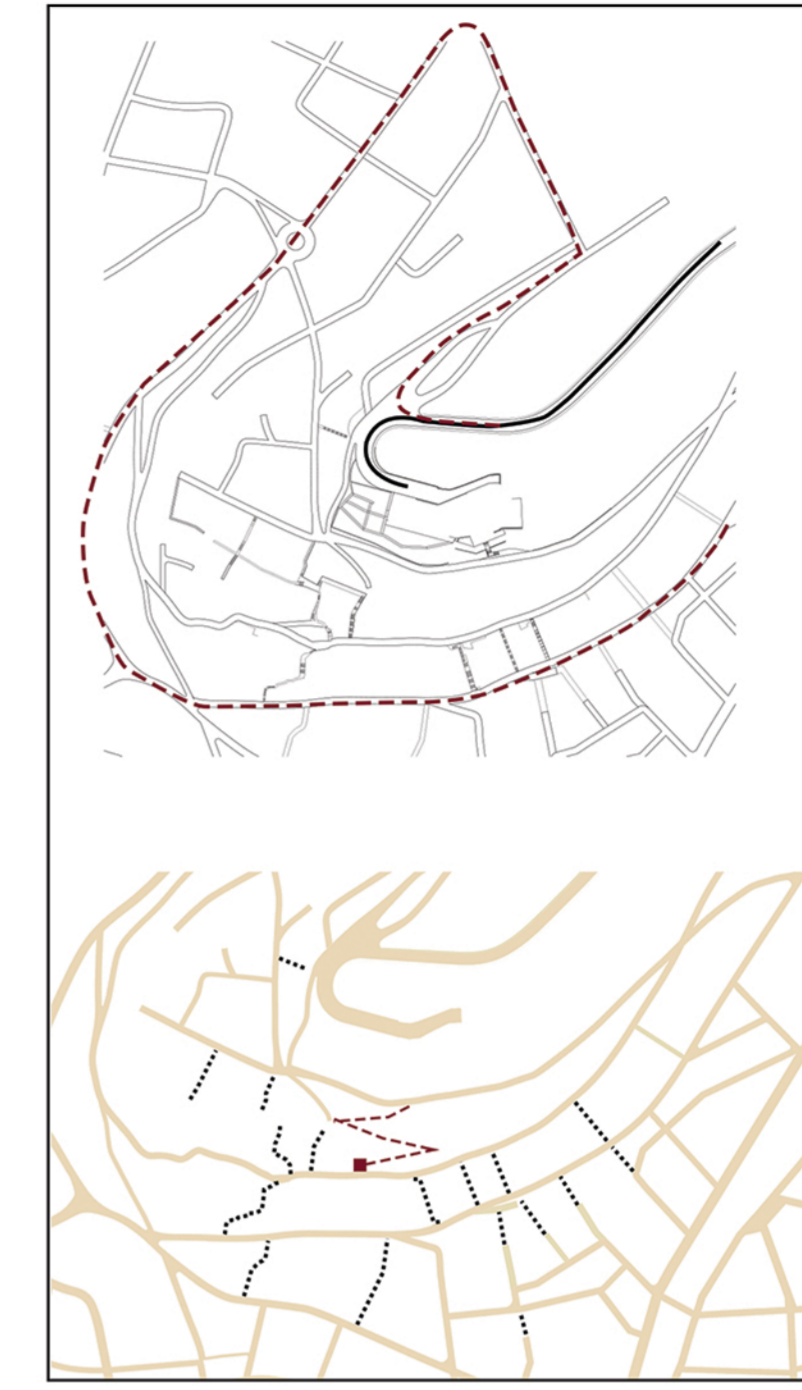
Ξενία
διατήρηση της κληρονομιάς του μοντέρνου

Ο βράχος
συνύπαρξη φυσικού στοιχείου - δομημένου περιβάλλοντος

προτεινόμενα δίκτυα

διάγραμμα πρασίνου

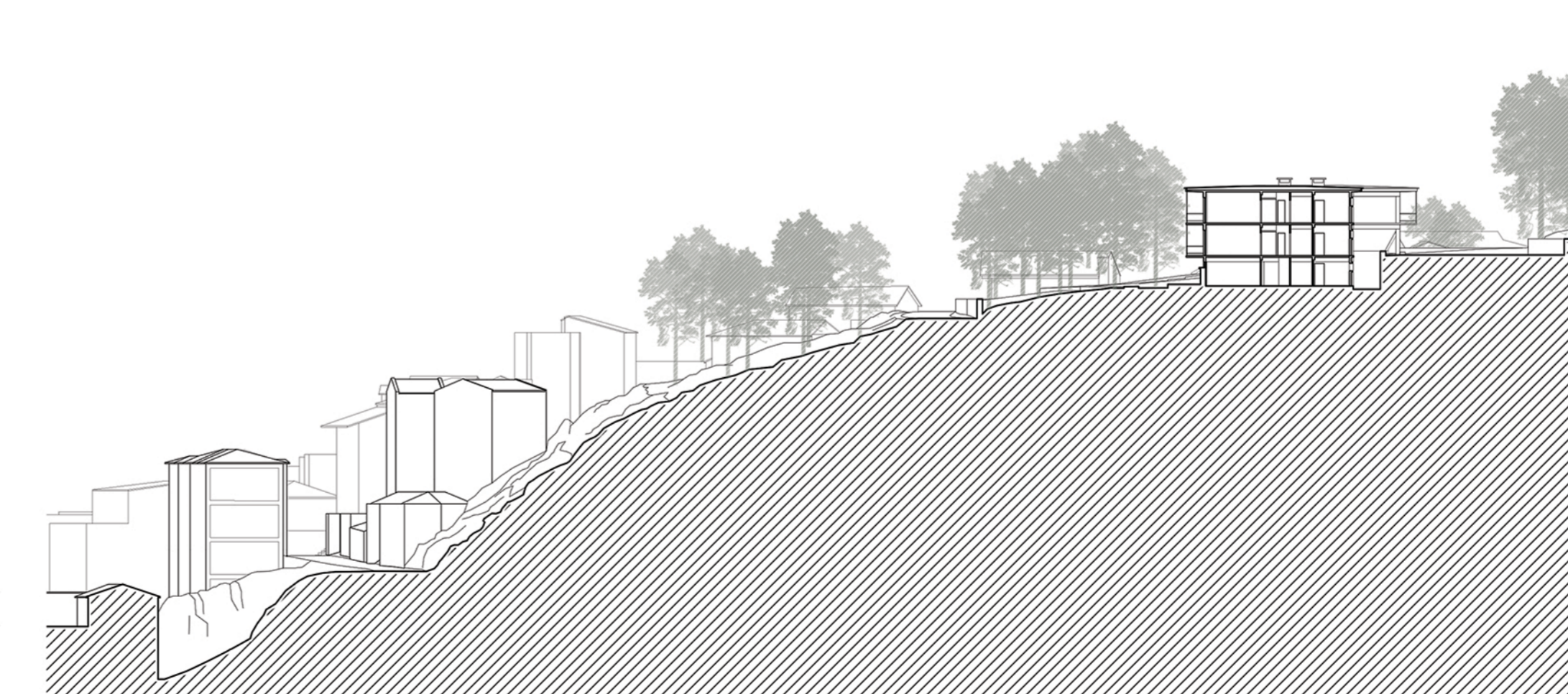
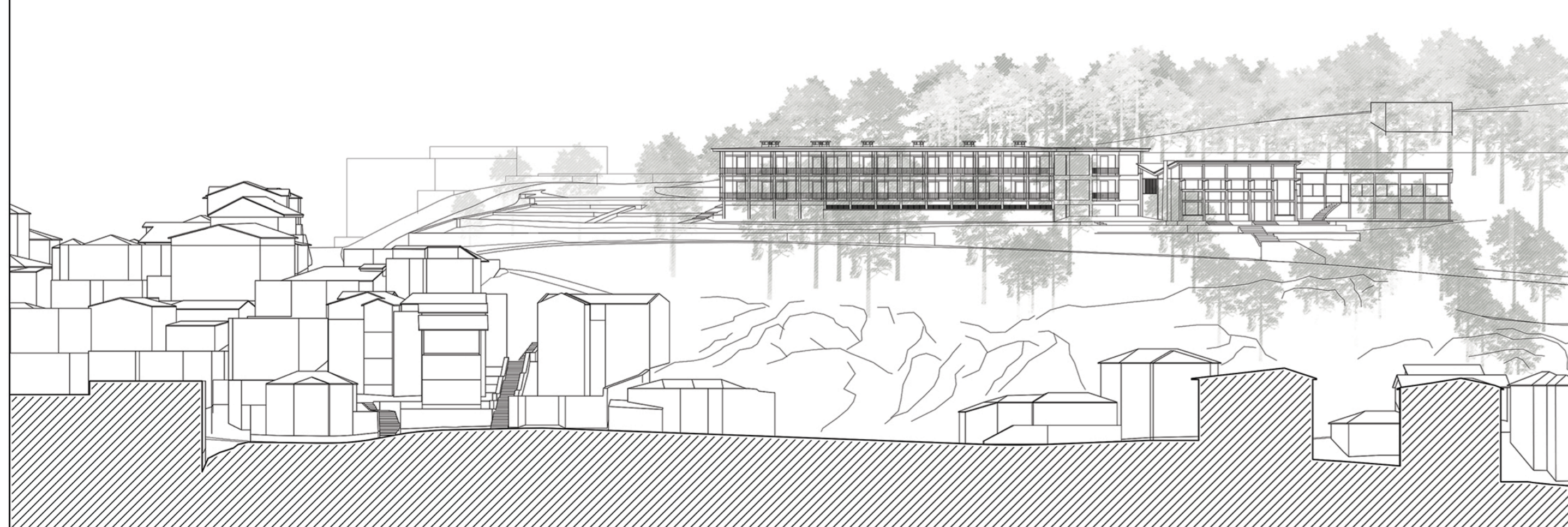

διάγραμμα κεντρικών λειτουργιών

διάγραμμα οδικού δικτύου

τομές στην περιοχή μελέτης

Βιβλιογραφία- Πηγές εικόνων

Εξώφυλλο

φωτογραφία απο την ταινία "Xenia" του Πάνου Κούτρα

Πινακίδα ανάλυσης πόλης

Αυγερινού-Κολώνια Σοφία, *Κοζάνη*, Αθήνα, εκδ. Μέλισσα, 1989
 Δήμος Κοζάνης, ΔΤΥ, Τμήμα Μελετών, *Ανάπλαση Περιοχής Σταθμού ΟΣΕ Κοζάνης*, Κοζάνη, 2017
 Μουτσόπουλος, Νικόλαος Κ., *Τα αρχοντικά της Μακεδονίας: 15ος-19ος αιώνας*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2005

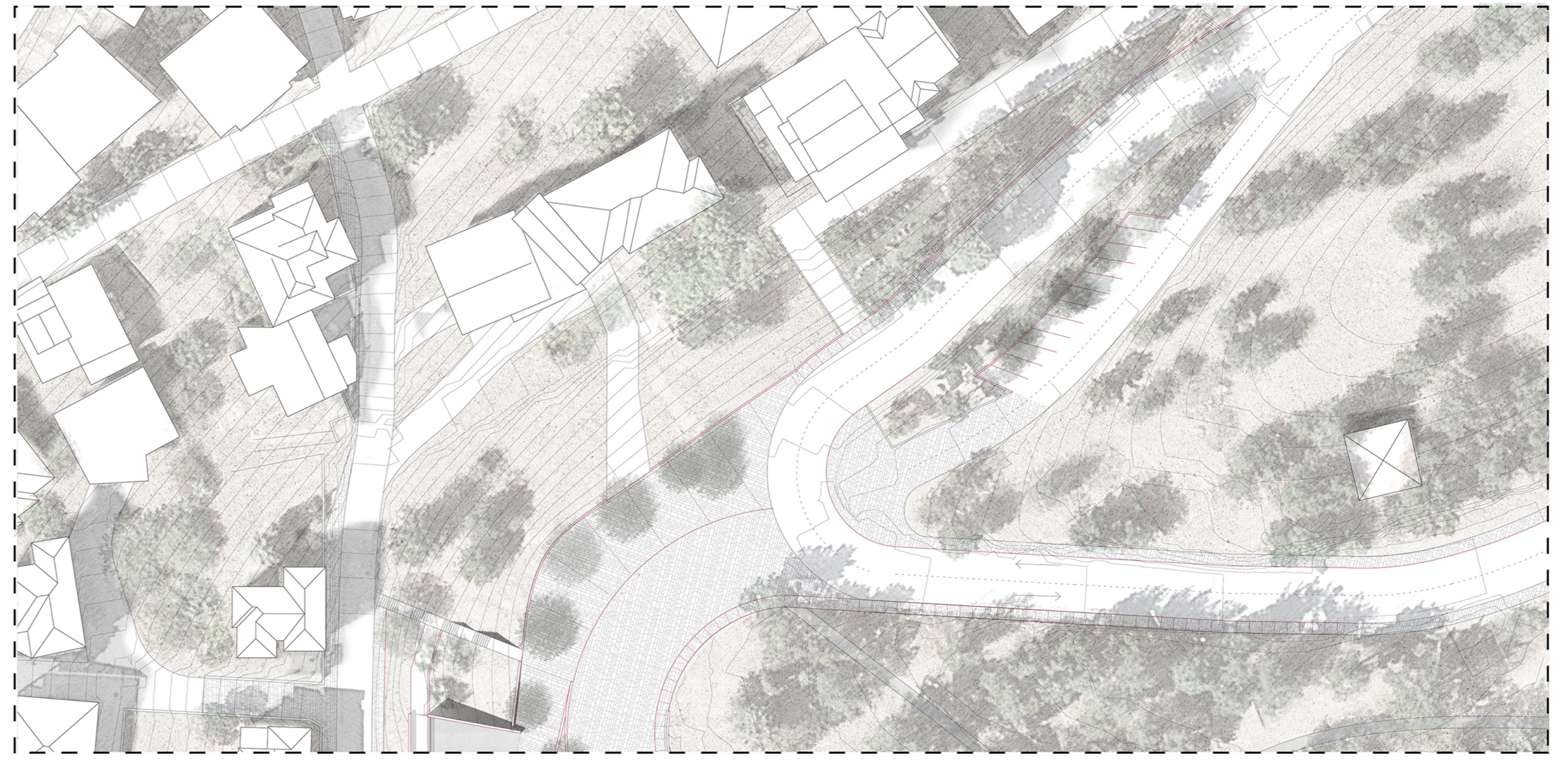
Πινακίδα ανάλυσης Ξενία

Σκρέκη Δήμητρα, *Πρόταση αποκατάστασης του Ξενία Κοζάνης*, ΑΠΘ, Νοέμβριος 2014
 Τσιομπάνος Ιωάννης Μ., *Κοζάνη οδοιπορικό στο χρόνο*, εκδ. ανω & κάτω τελεία, Κοζάνη, 2012

Πινακίδα ανάλυσης περιοχής επέμβασης

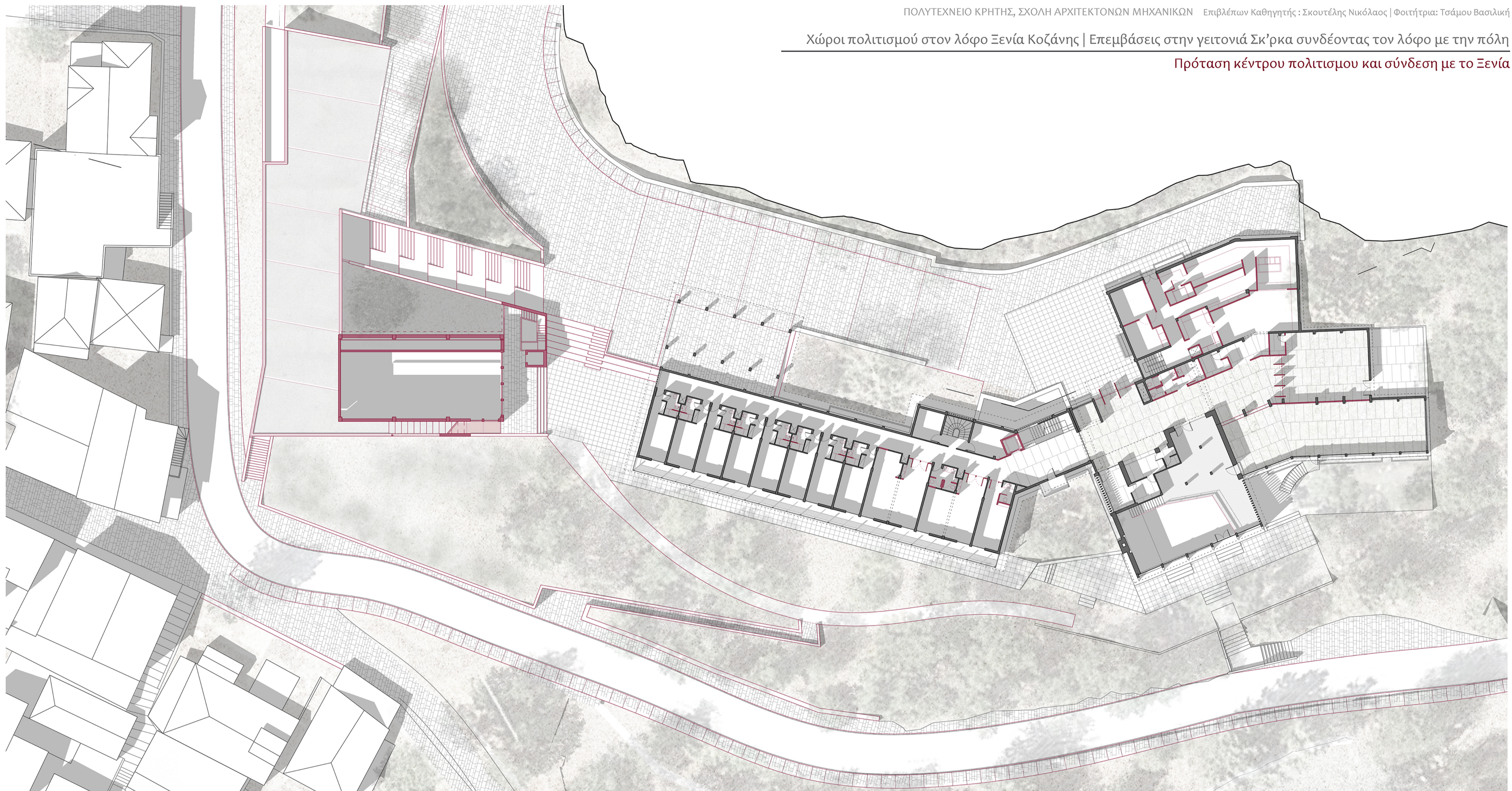
Προσωπικό αρχείο φωτογραφιών

Σχέδιο γενικής διάταξης κλ.1-250

πρόσβαση στην περιοχή μελέτης
θέσεις στάθμευσης κλ. 1-500

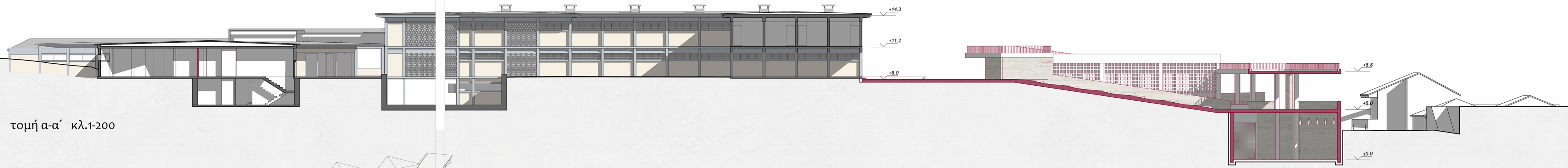

κάτοψη στάθμης +9.70μ κλ.1-250

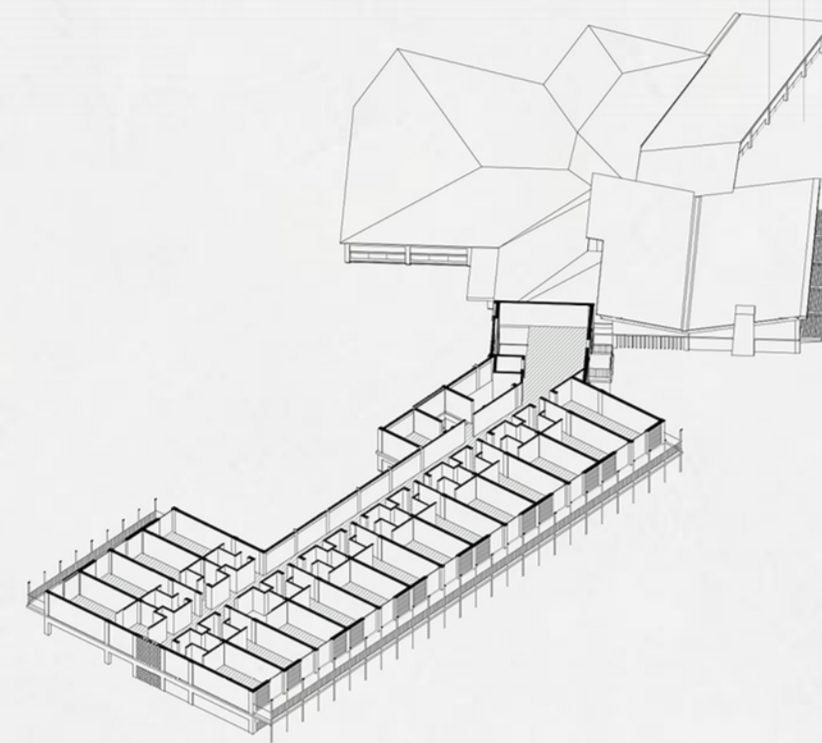

νοτιοανατολική όψη κλ.1-250

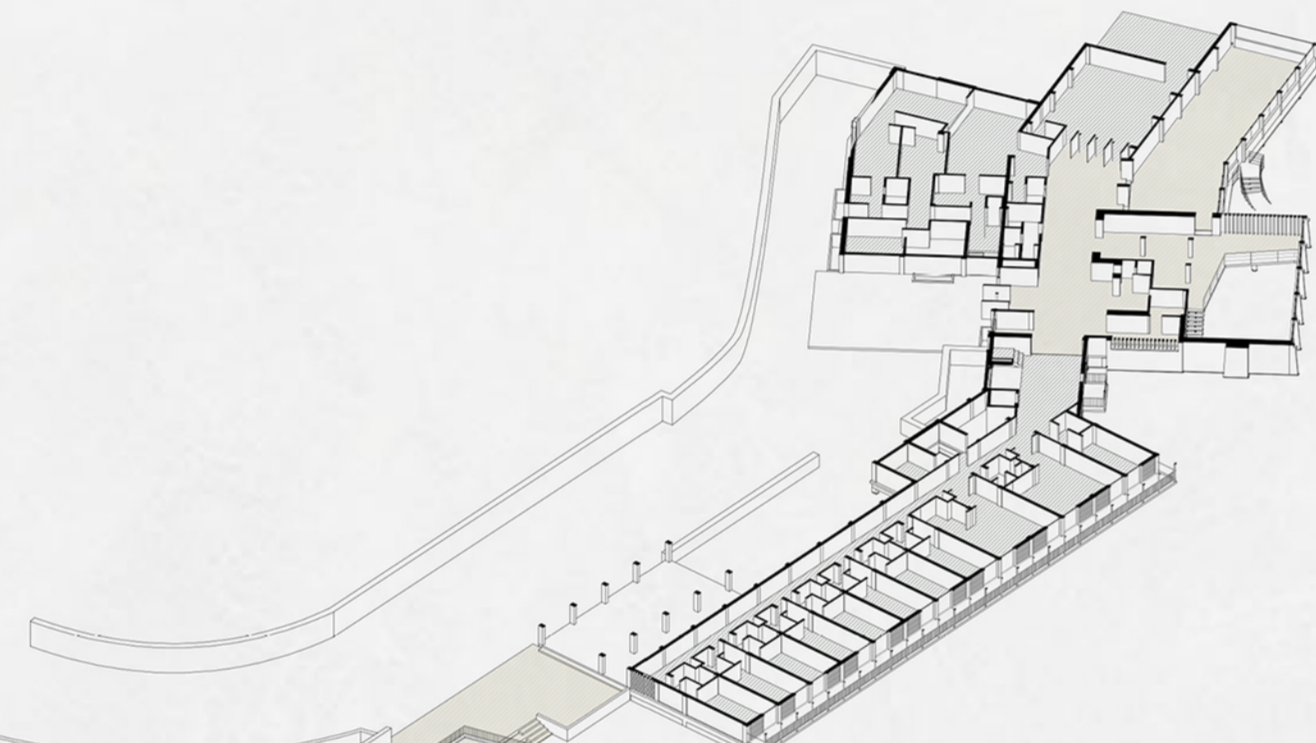

τομή α-α' κλ.1-200

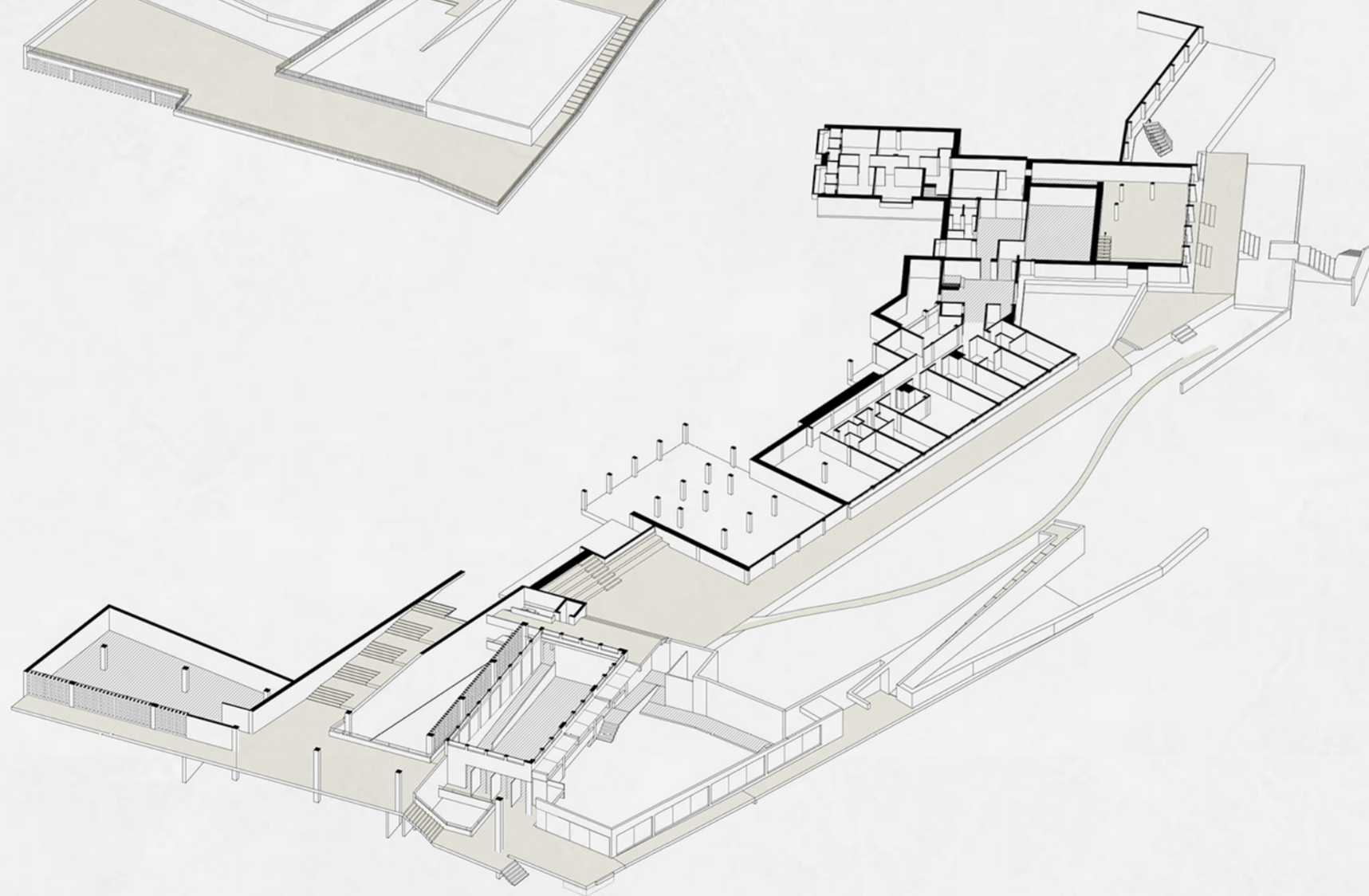
αξονομετρικό σχέδιο σε έκρηξη

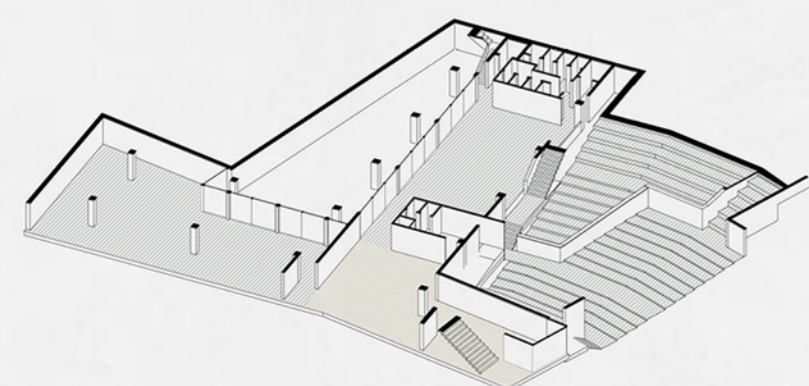
στάθμη +12,7μ

στάθμη +9,7μ

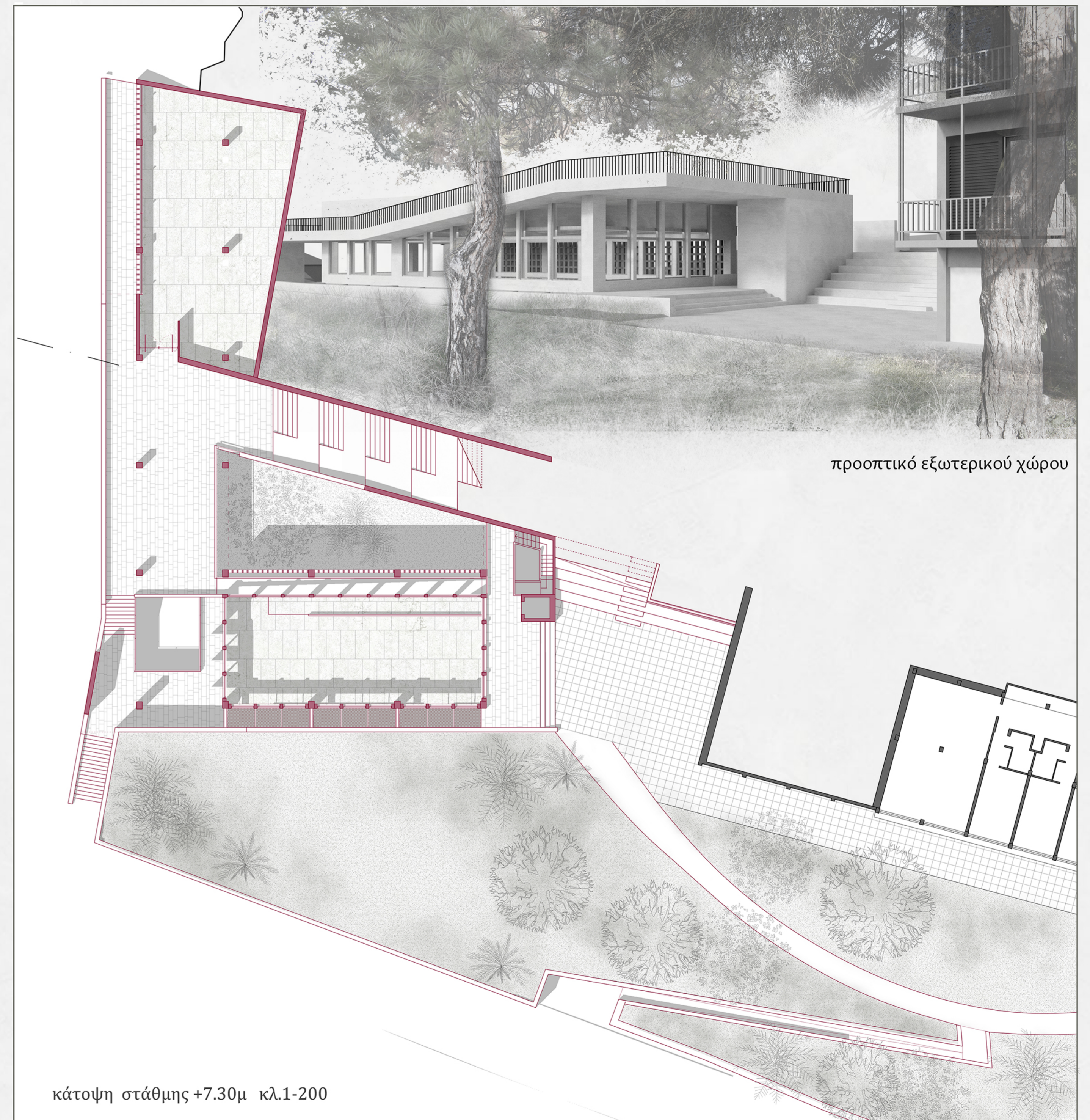
στάθμη +7,3μ

διάγραμμα κίνησης

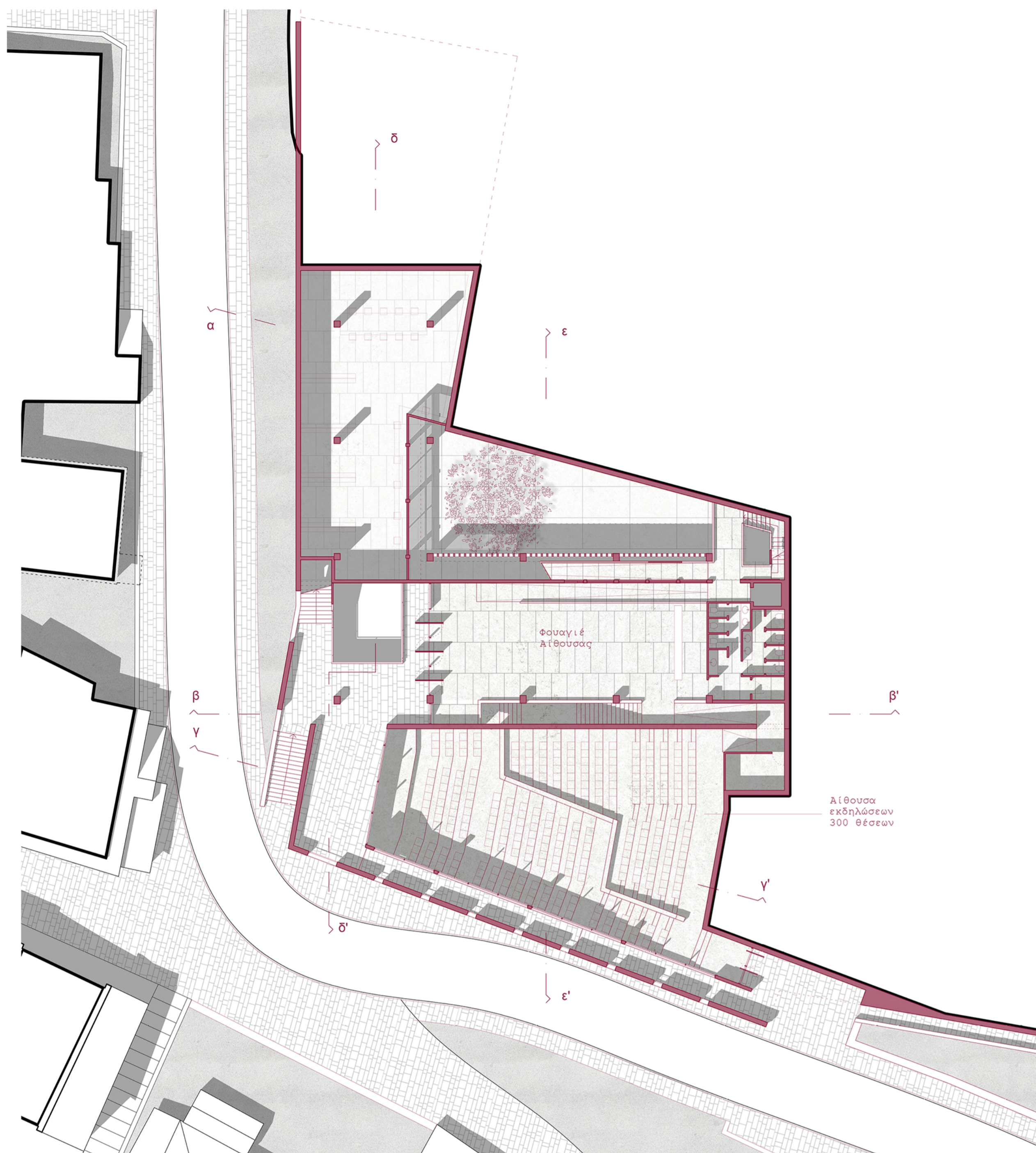
- επισκέπτης
- διερχόμενος

στάθμη +2,1μ

προοπτικό εξωτερικού χώρου

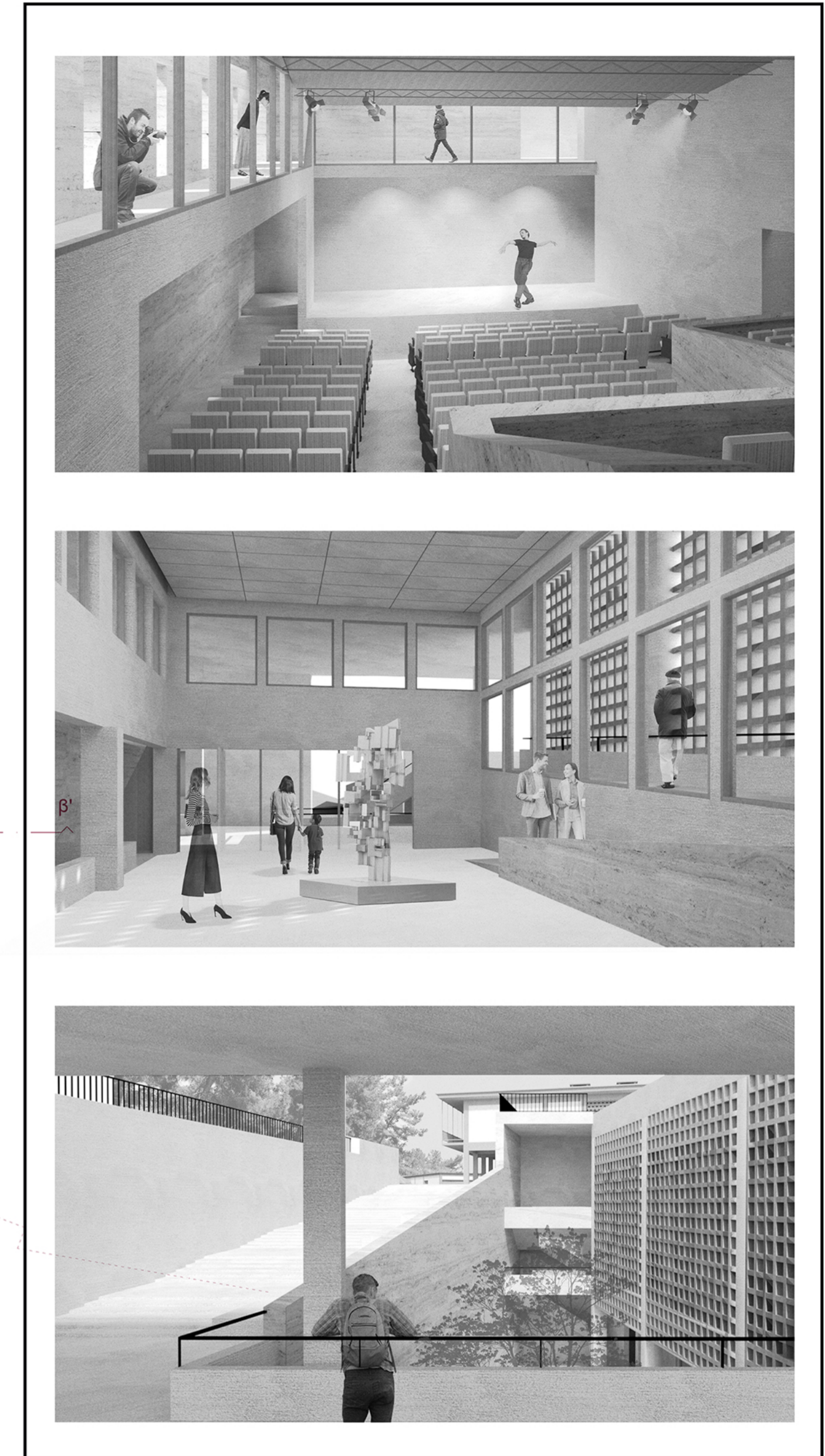
κάτοψη στάθμης +7.30μ κλ.1-200

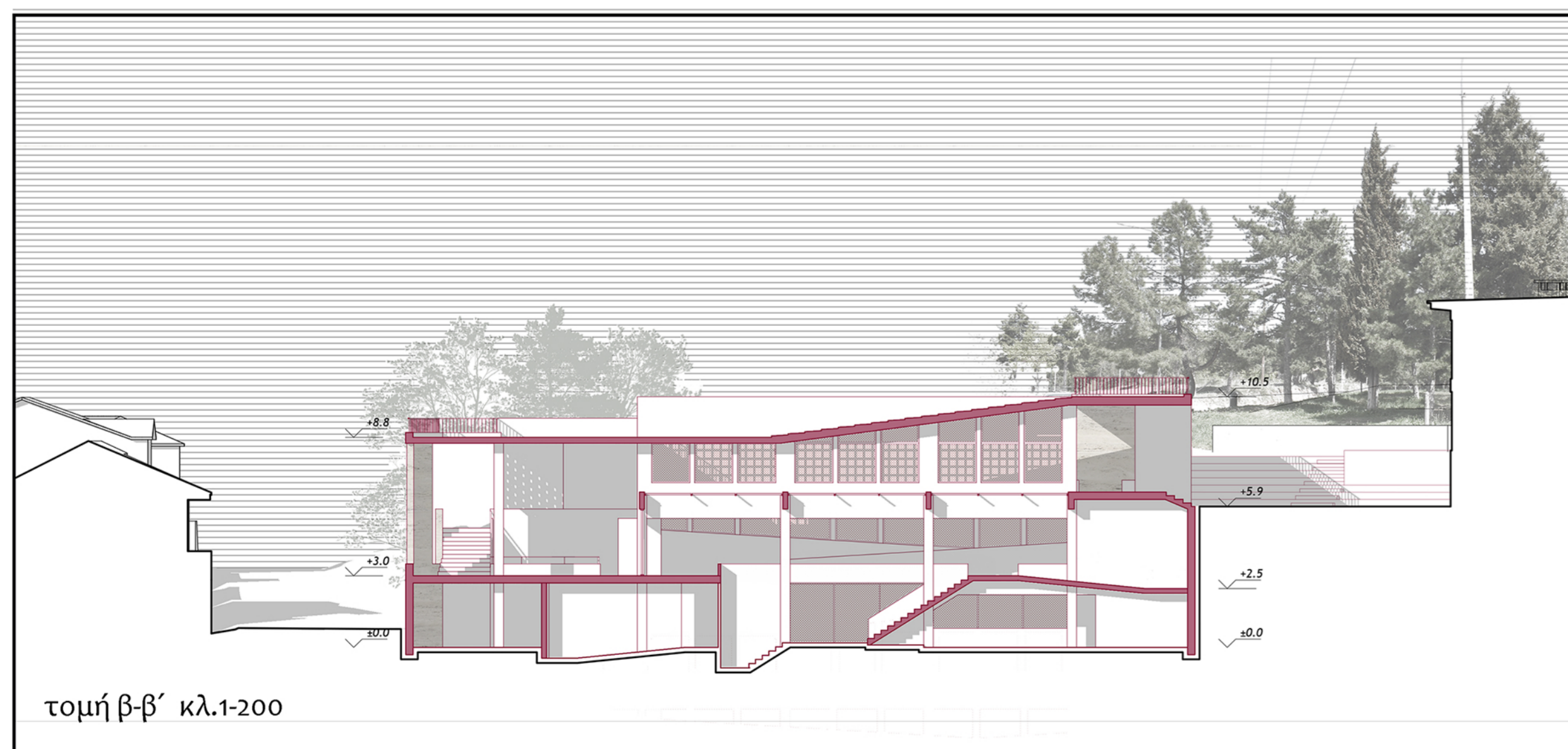
κάτοψη στάθμης +4,5μ κλ.1-200

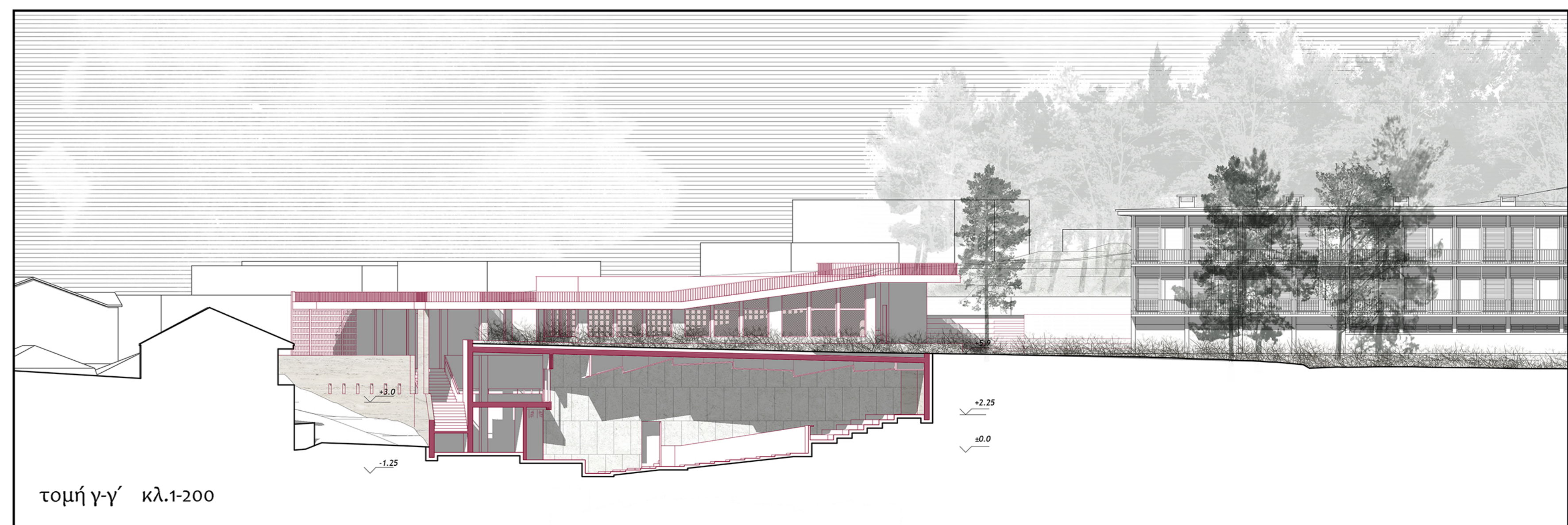
κάτοψη στάθμης +2,10μ κλ.1-200

προοπτικά εσωτερικού χώρου

τομή β-β' κλ.1-200

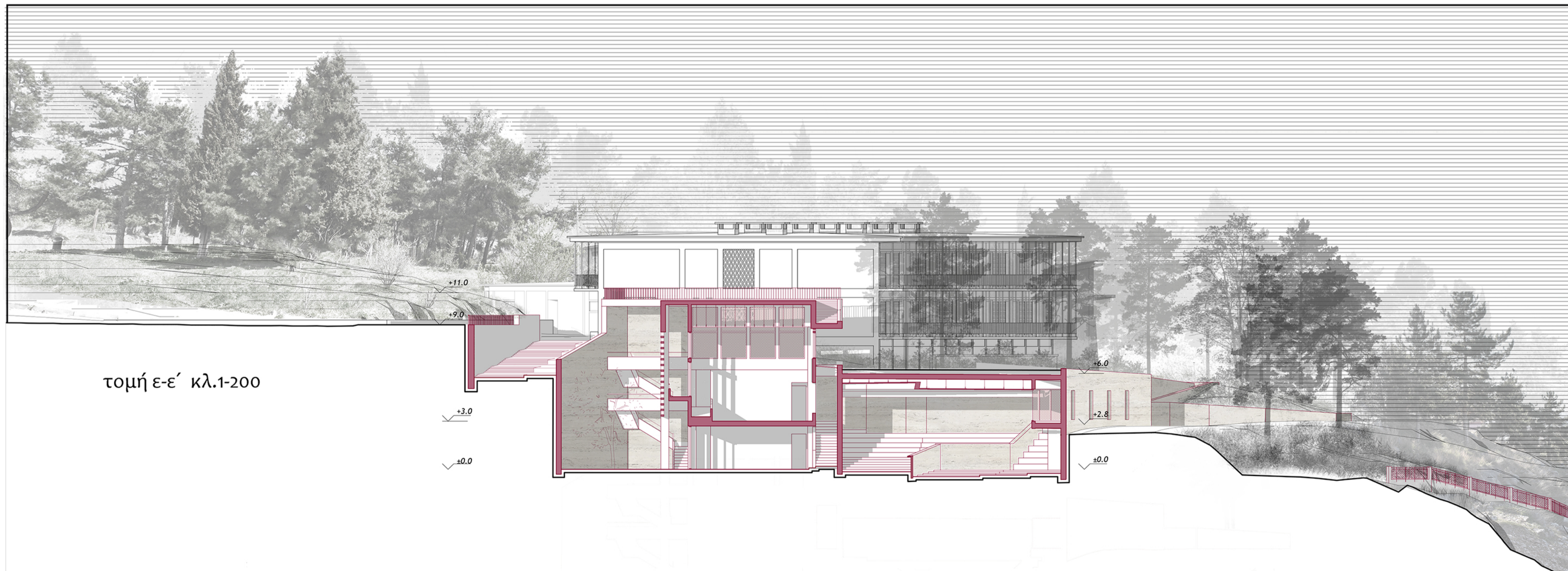
τομή γ-γ' κλ.1-200

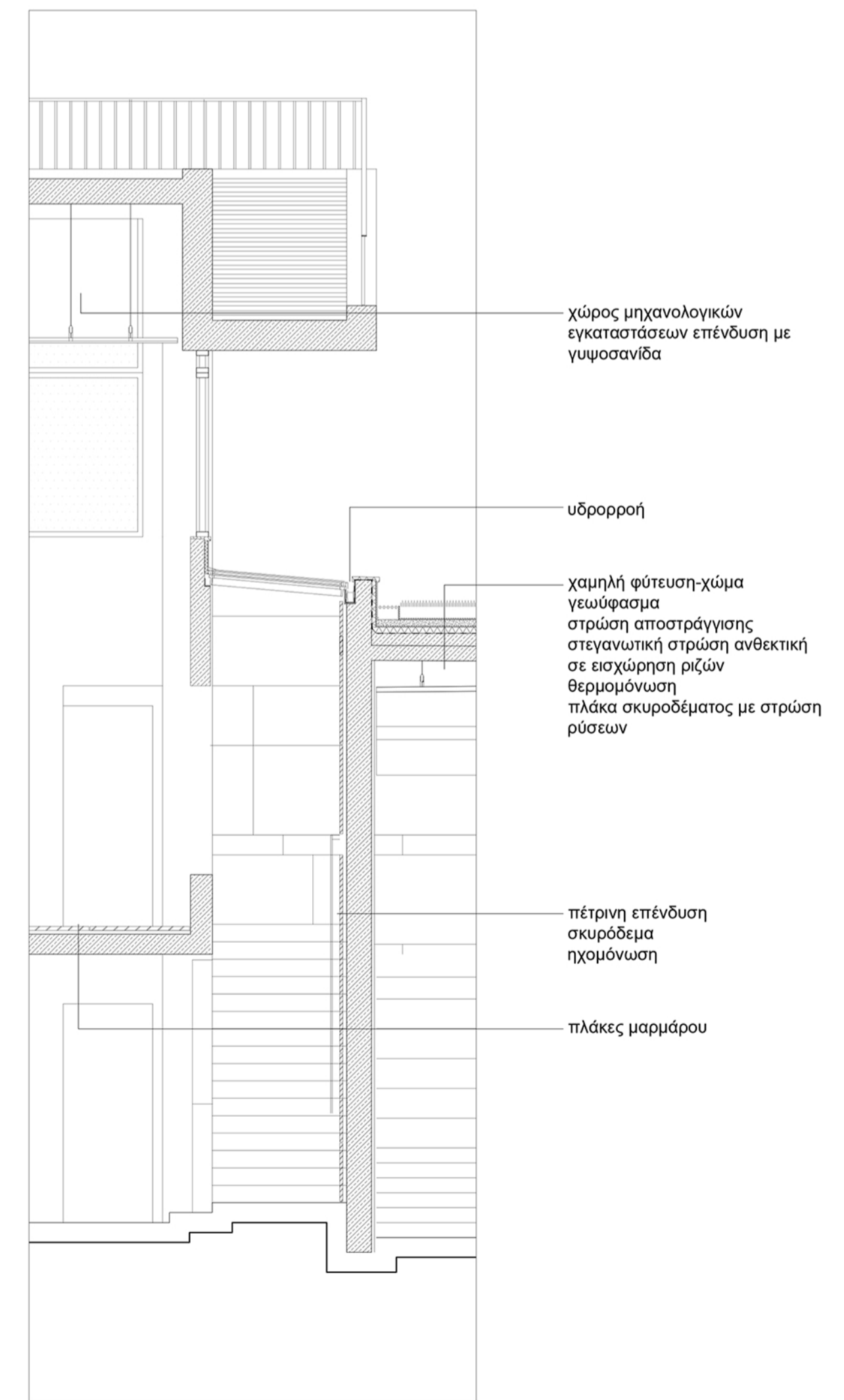
νοτιοδυτική όψη κλ.1-200

τομή δ-δ' κλ.1-200

τομή ε-ε' κλ.1-200

χώρος μηχανολογικών εγκαταστάσεων επένδυση με γυψοσανίδα

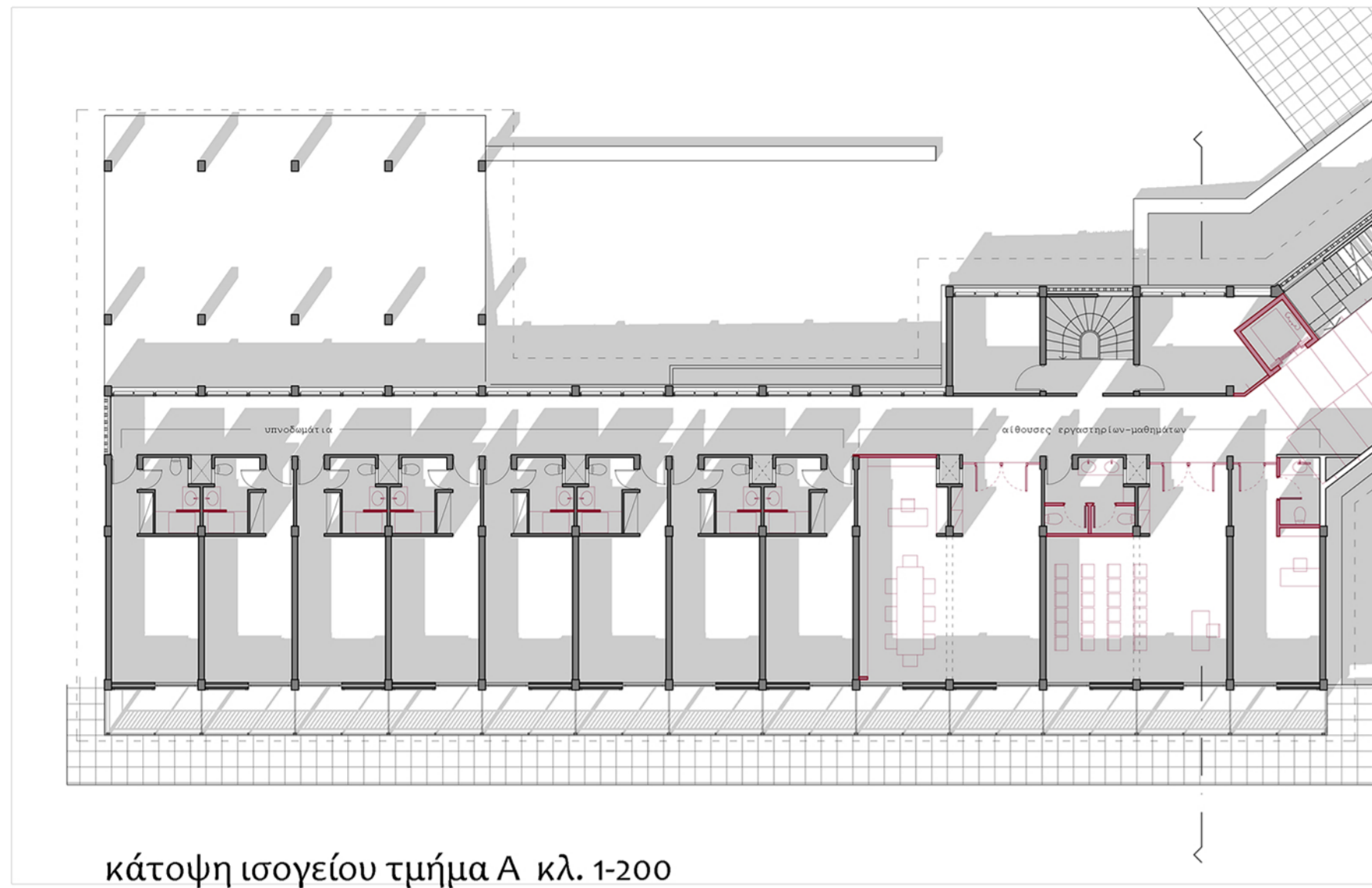
υδρορροή

χαμηλή φύτευση-χώμα γεωάφασμα στρώση αποστράγγισης στεγανωτική στρώση ανθεκτική σε εισχώρηση ριζών θερμμόνωση πλάκα σκυροδέματος με στρώση ρύσεων

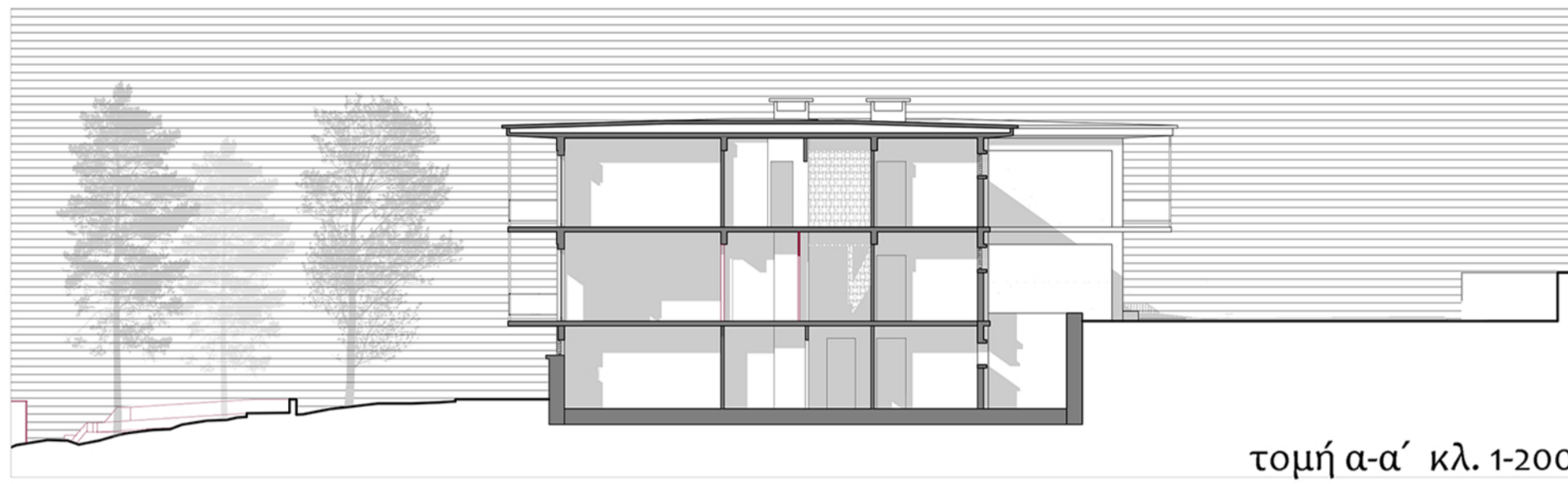
πέτρινη επένδυση σκυροδέμα ηχομόνωση

πλάκες μαρμάρου

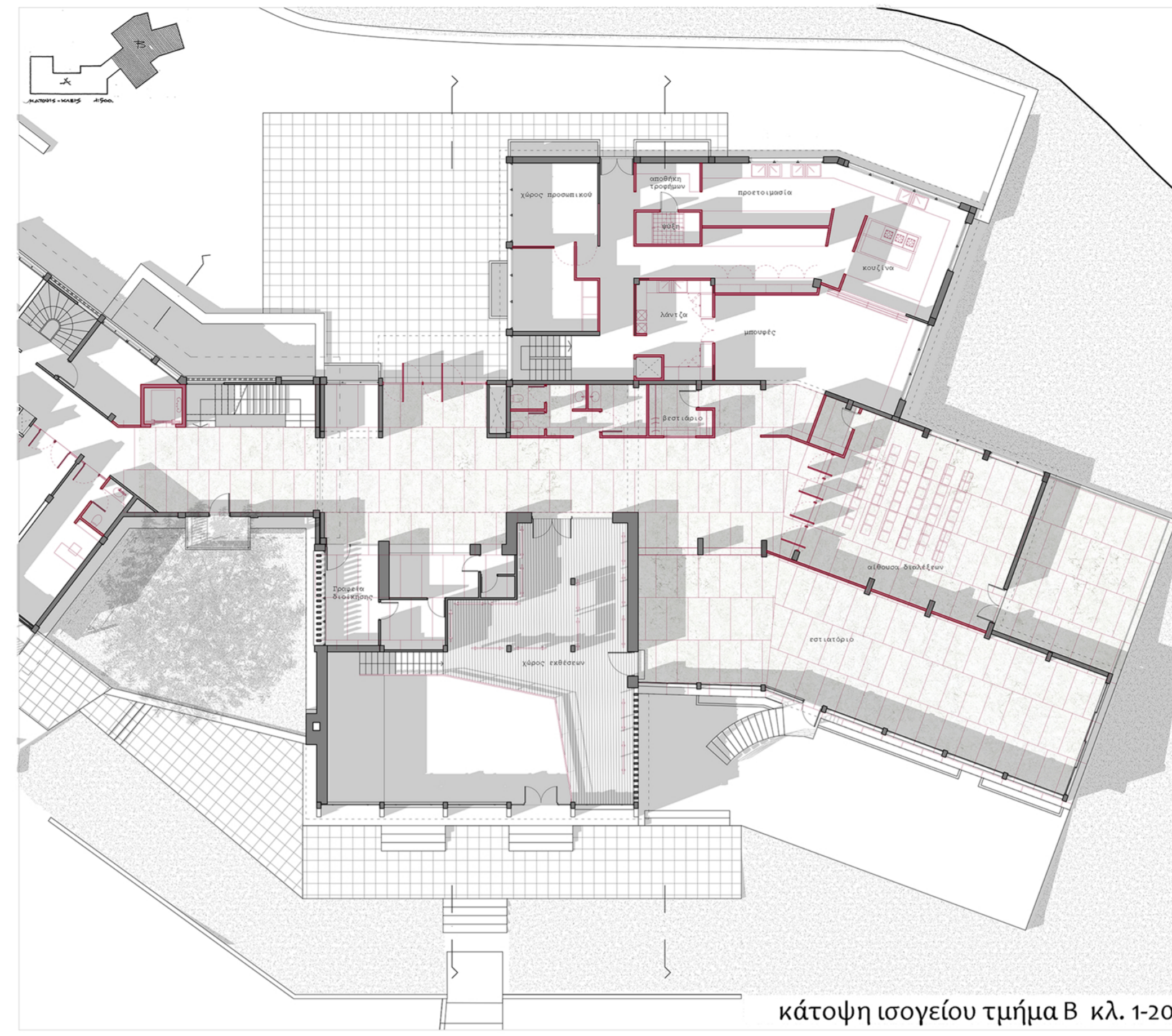
κατασκευαστική λεπτομέρεια κλ. 1-50

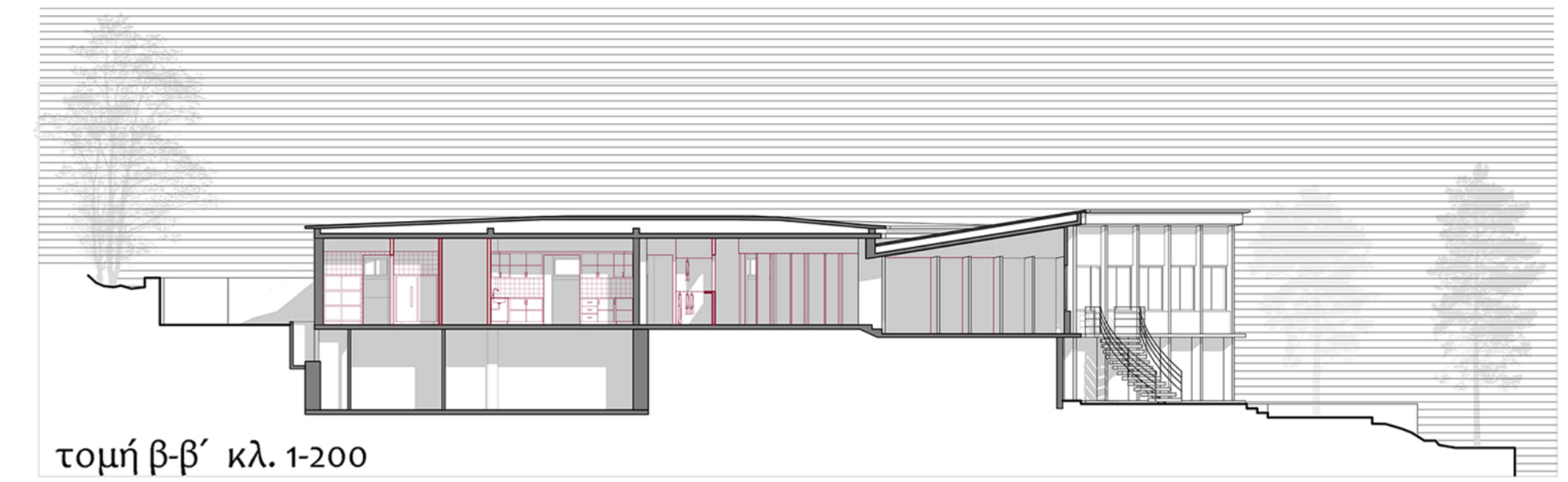
κάτοψη ισογείου τμήμα Α κλ. 1-200

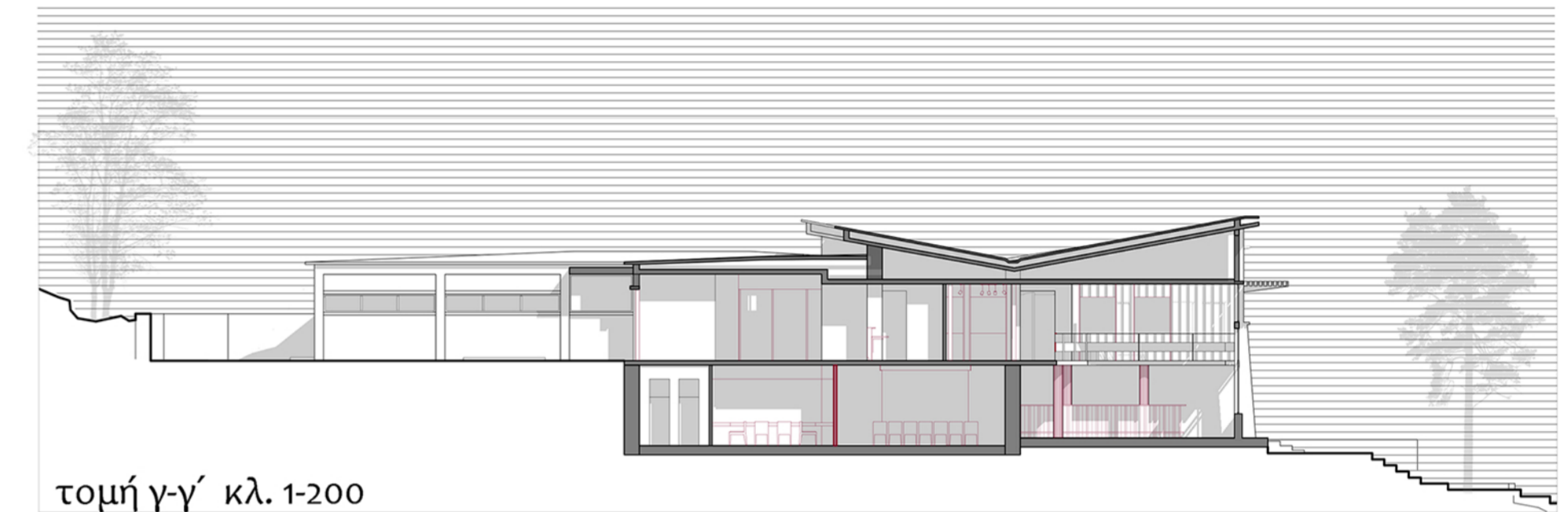
τομή α-α' κλ. 1-200

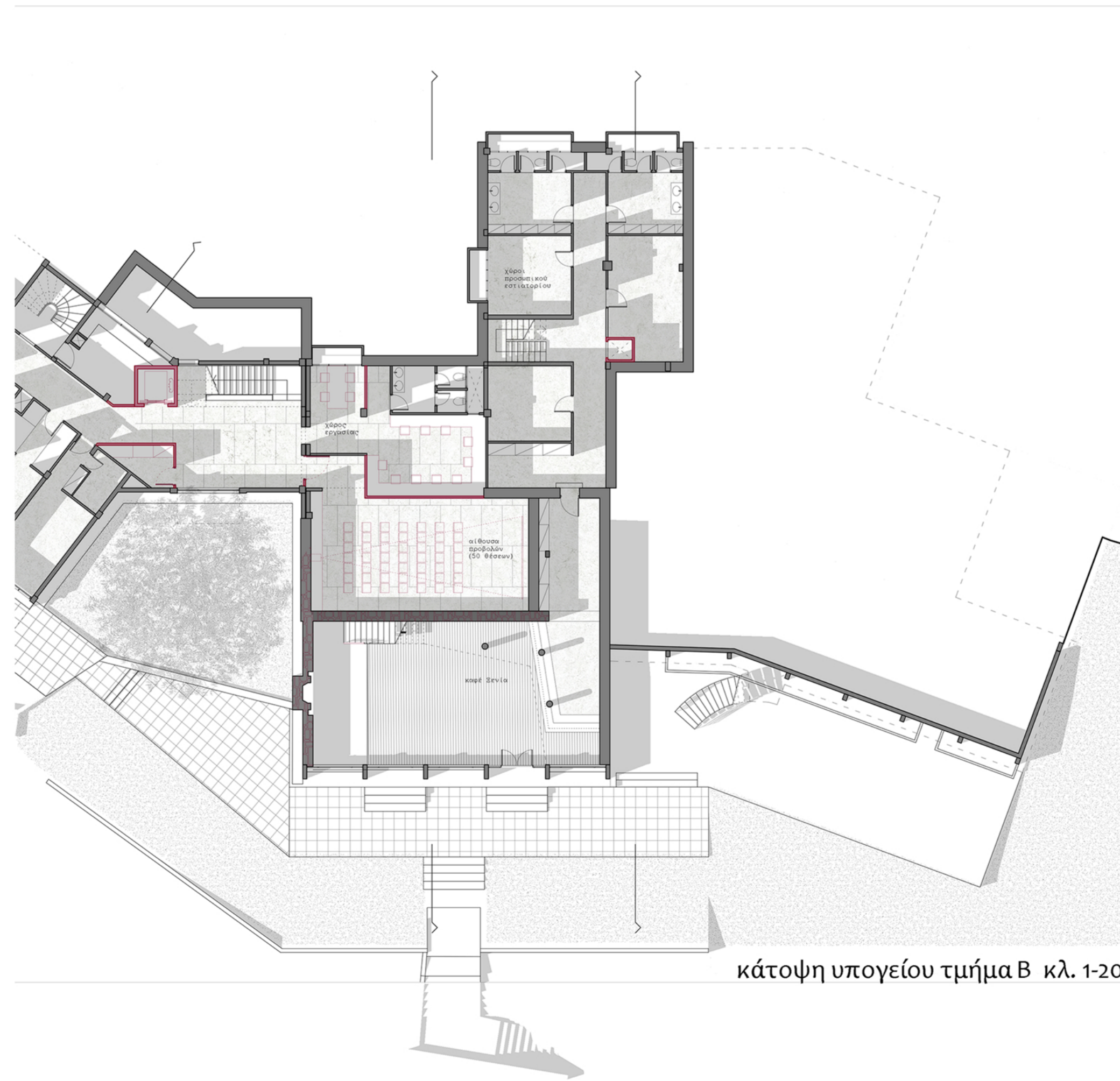
κάτοψη ισογείου τμήμα Β κλ. 1-200

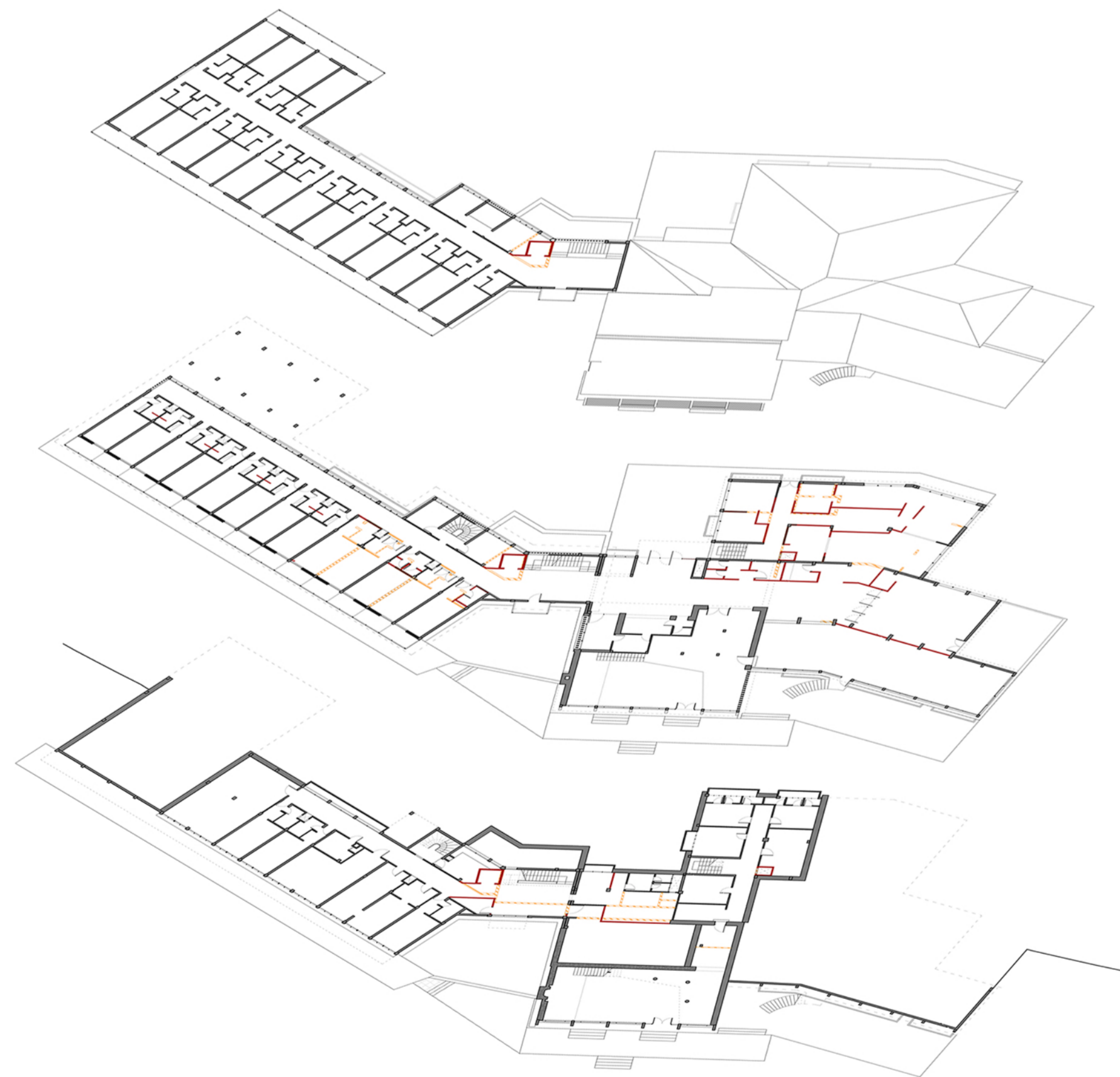
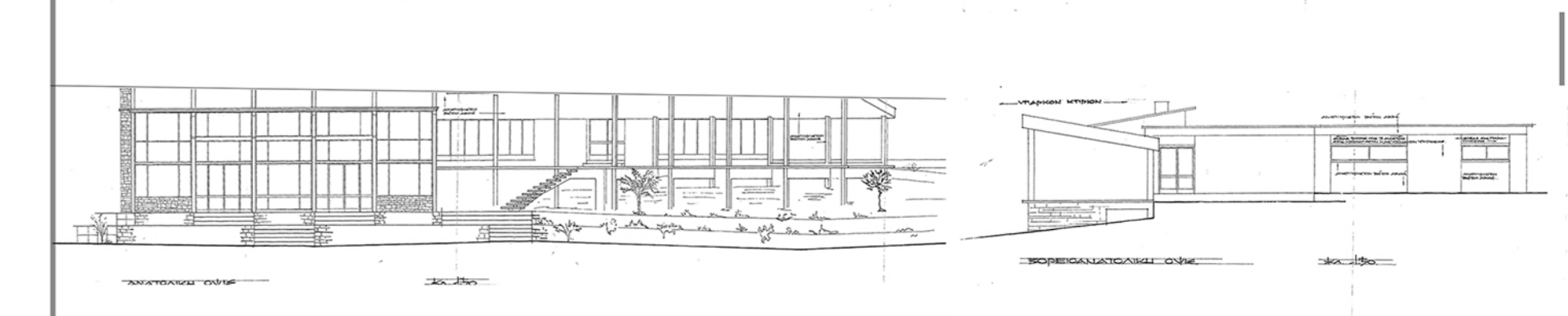
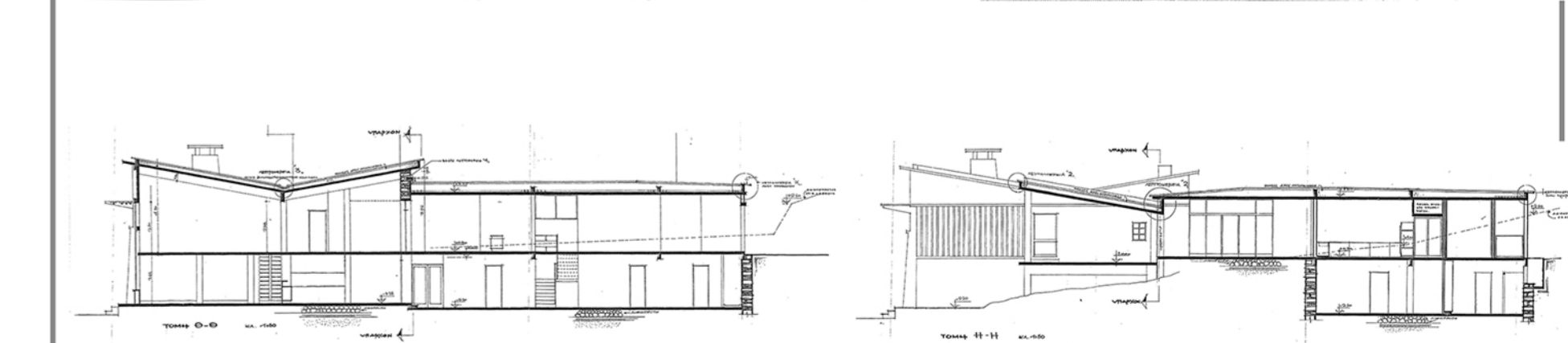
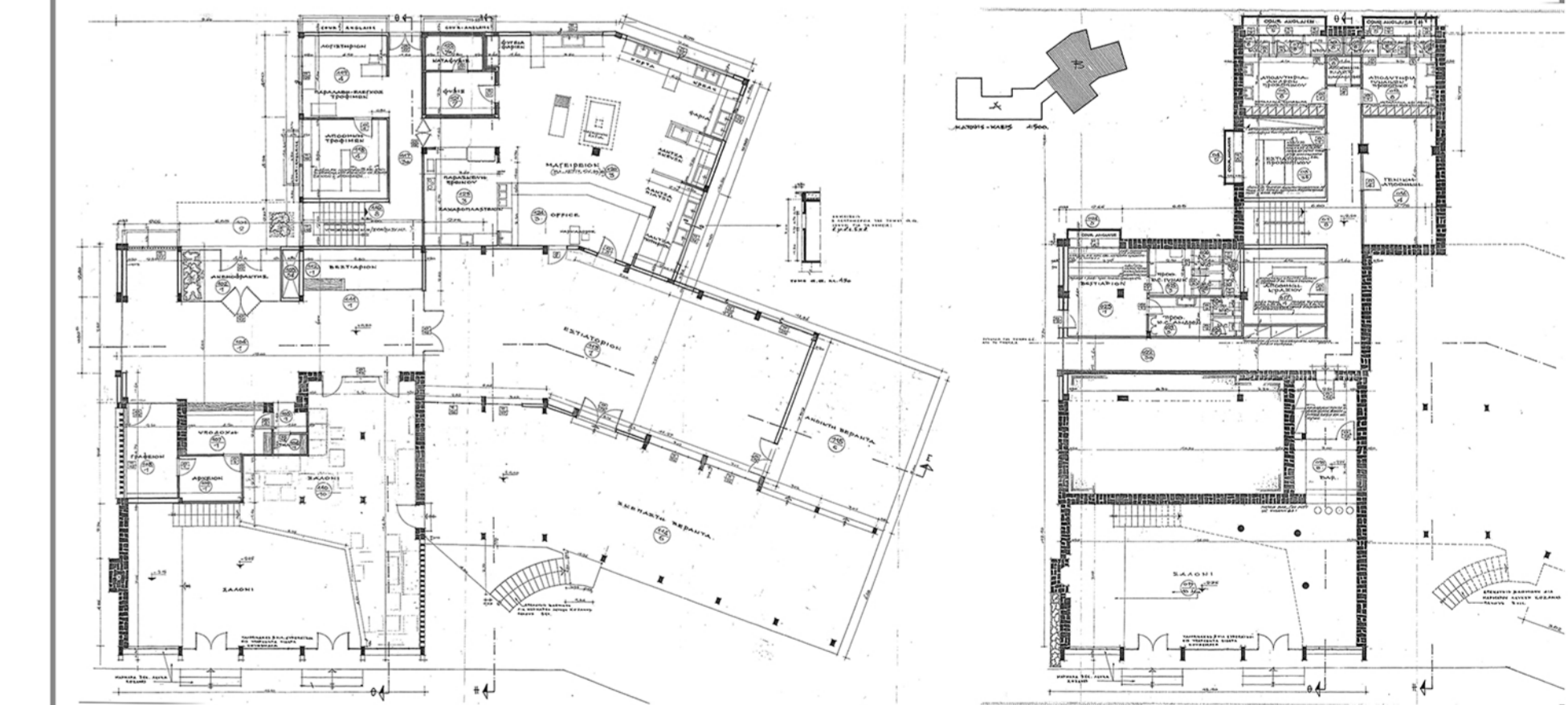
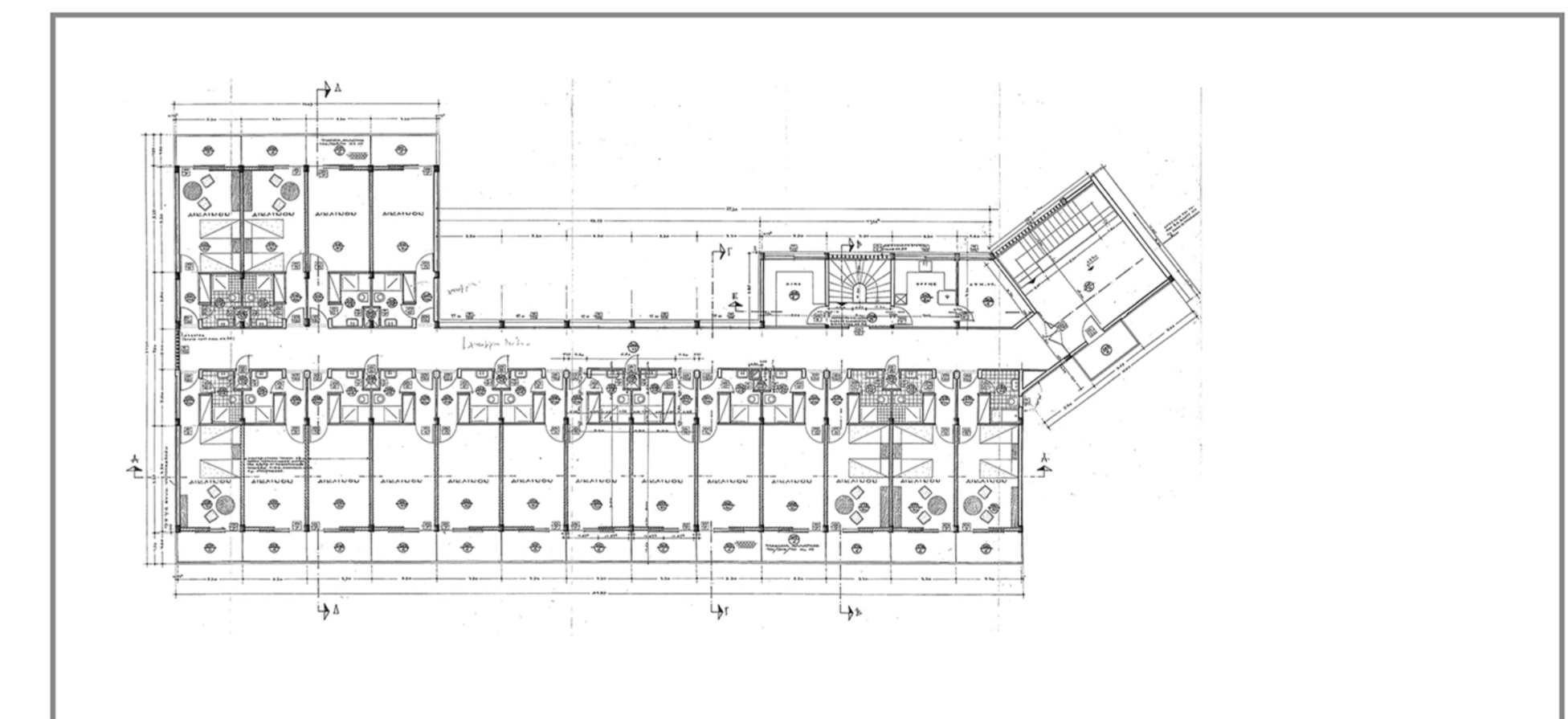
τομή β-β' κλ. 1-200

τομή γ-γ' κλ. 1-200

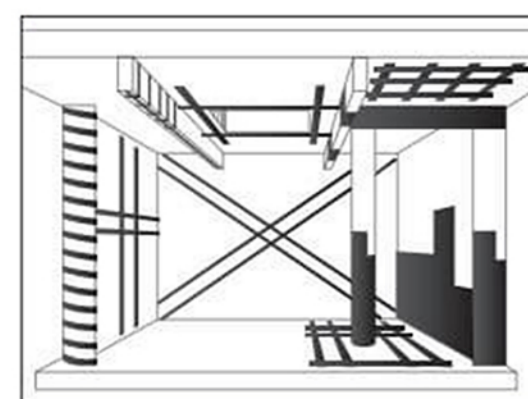

κάτοψη υπογείου τμήμα Β κλ. 1-200

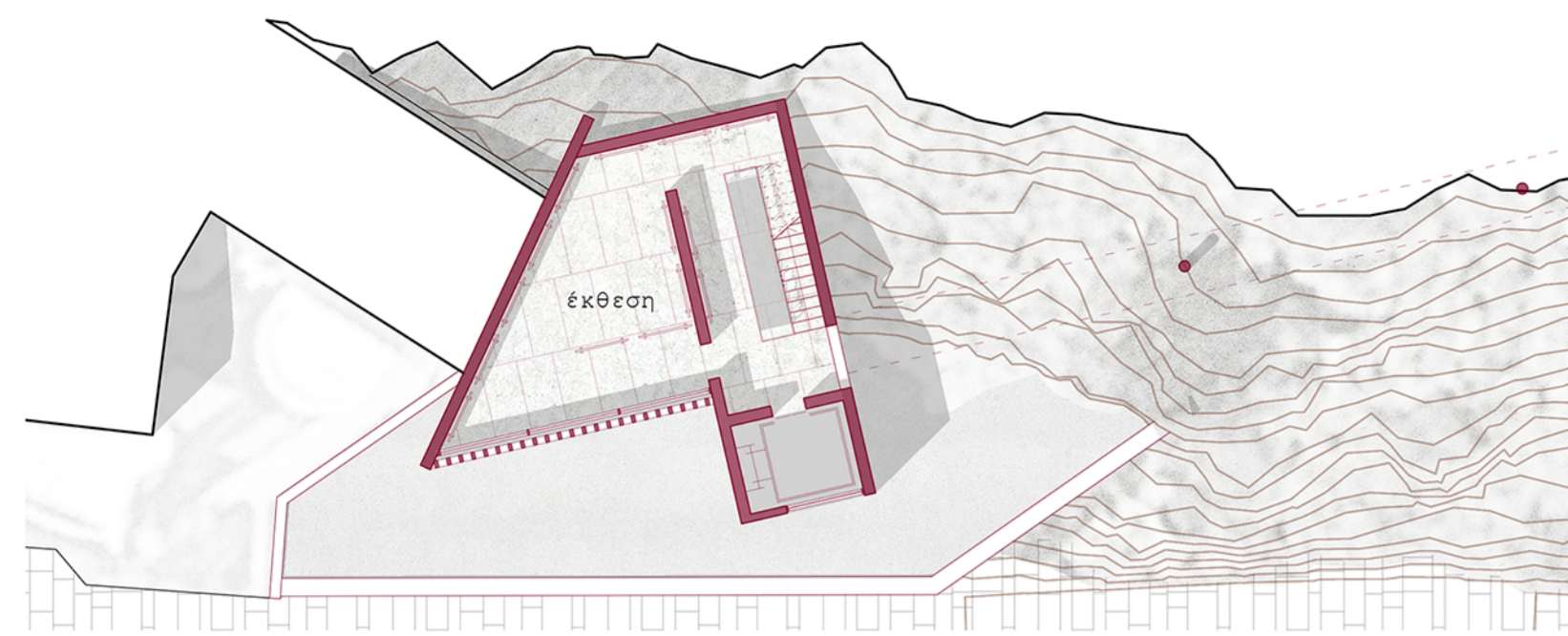

Επεμβάσεις στο κτίριο Ξενία

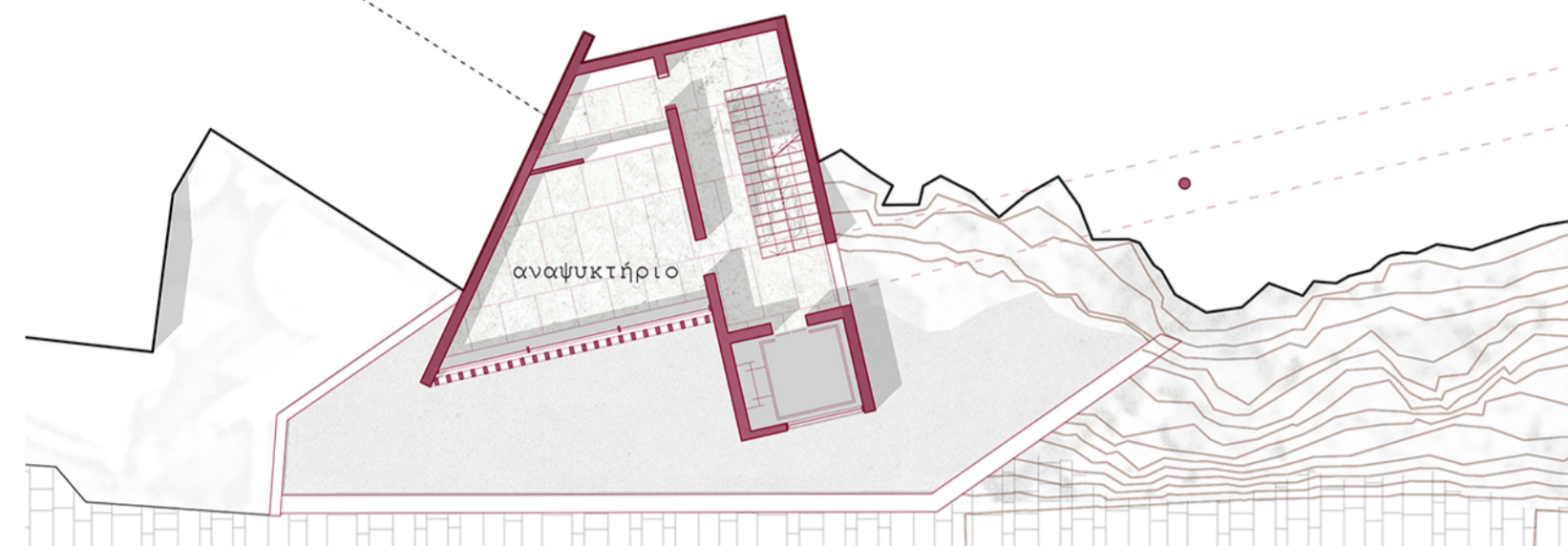
- προσθήκες
- καθαιρέσεις

Δομική ενίσχυση με ανθρακονήματα

στάθμη +11.5

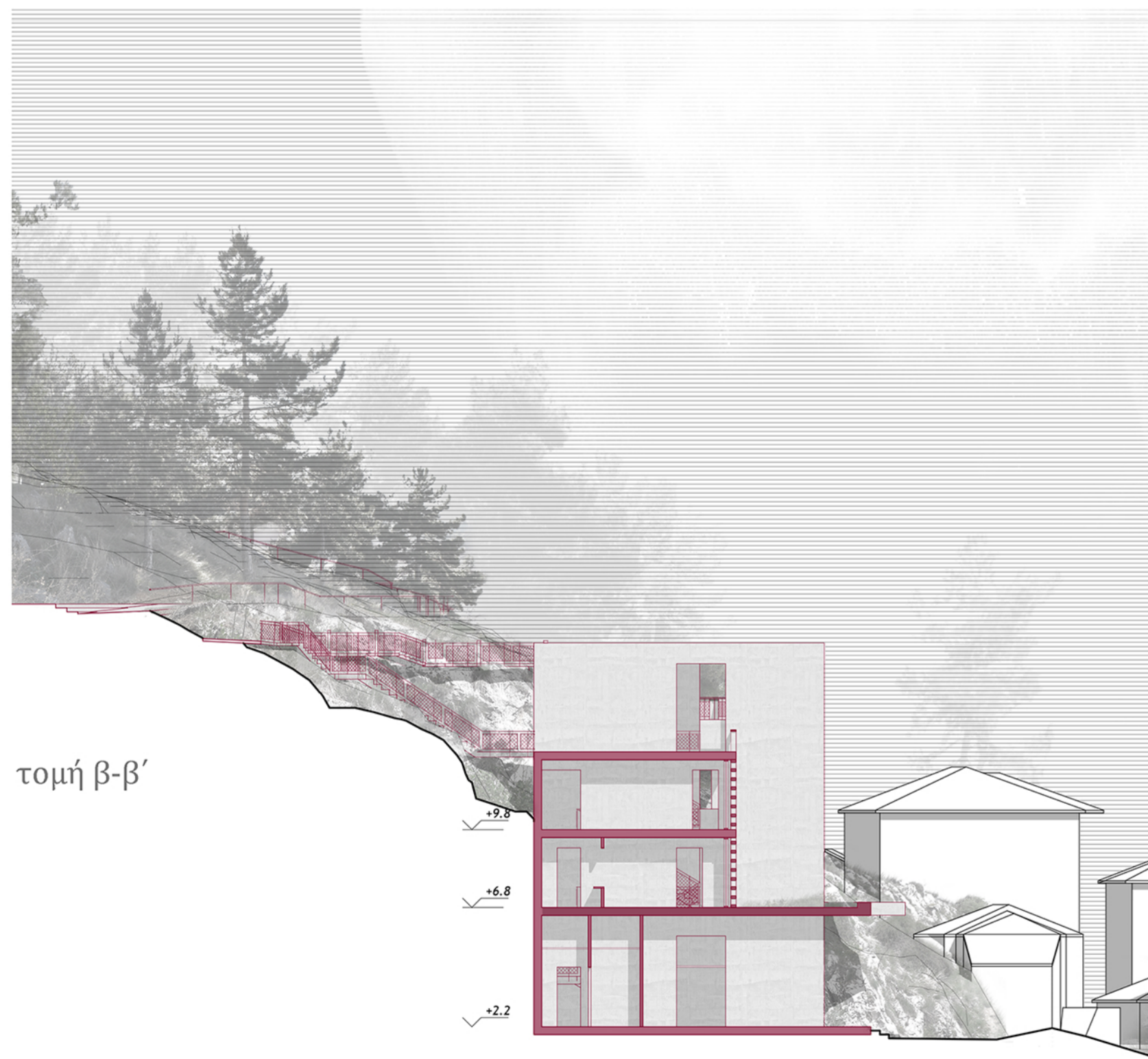
στάθμη +8.5

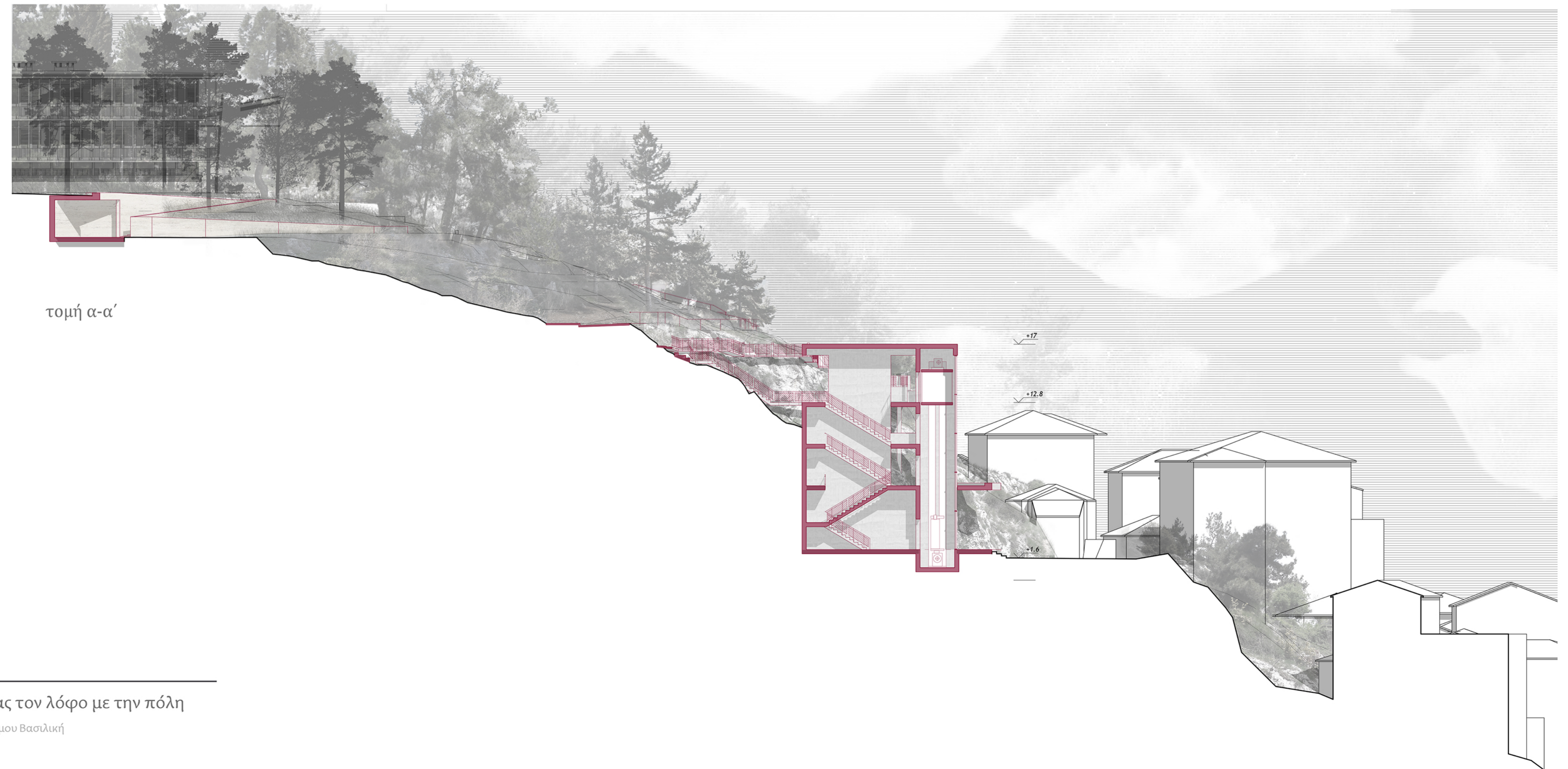
στάθμη +3.5

στάθμη +14.5

τομή β-β'

τομή α-α'

Επέμβαση στο βράχο

Χώροι πολιτισμού στον λόφο Ξενιά Κοζάνης | Επεμβάσεις στην γειτονιά Σκ'ρκα συνδέοντας τον λόφο με την πόλη

ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ, ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ. Επιβλέπων Καθηγητής: Σκουτέλης Νικόλαος | Φοιτήτρια: Τσάμου Βασιλική

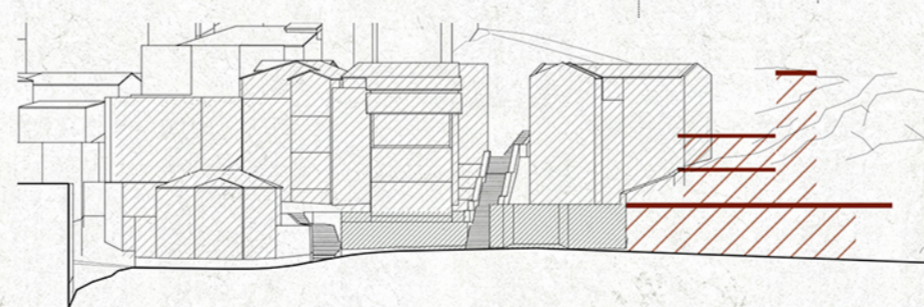
αξονομετρική απεικόνιση επέμβασης στο βράχο

Επέμβαση στο βράχο

επέμβαση στη θέση ερειπίου

σύνδεση επέμβασης με το δομημένο περιβάλλον

διάγραμμα κίνησης

Φωτογραφίες μακέτας

